

İRŞAD DERGİSİ

Şeb-i Arus Özel Sayısı

İÇİNDEKİLER

- 1 Mustafa Özbağ Efendi'den Güldeste/Lamia Sezgi
8 Şeb-i Arus: Düğün Gecesi/Merve Akyol
12 Dönüşümüz Allah'adır/Hüsnanur Türe
17 Bugün Biz de Dönüyoruz Ama Neyin Etrafında?
/Melek Bölükbaşı
18... Üç Yolcu/Leyla Tuba Toptaş
19 Sevdanın Son Kapısı/Derya Başdağ
20 Peygamber Efendimiz Muhammed (sav)
Hazretlerinin Hiyeroglif Mucizesi: Firavun'un
Cesedinin Korunması/ Büşra Ay
23 Her Şey O'na Feda/ Yeliz Çelik
26 De ki: "Duanız Olmasa Rabbim Size Ne Diye
Değer Versin?"/ Aynur Şekeroğlu
27 SAFA/ İlgin Cengiz
28 Emanetin Adamı: Ebu Ubeyde Bin Cerrah
Radiyallâhu Anh/ Beyza Aslan
29 Düğün Günü/ Elif Aslan
32 Muhammed İbn-i Arabi/Emine Öztaş
36 Akran Zorbalığı/ Hümeyra Sevinç Yıldız
38 Sözcükler Bir Dünya/ Betül Yücetaş
39 Semazen Kitap Ayracı/ Ayşegül Süküt

YAZI İŞLERİ

•GÜLAY CİNDORUK
•HATİCE TÜRK
•EMİNE NUR ÖZCAN

EDİTÖRLER

•GÖZDE GÜVEN ASLAN
•GÜLAY CİNDORUK
•HATİCE TÜRK

GRAFİK TASARIM

•MERVE KÖSE
•BEHİYE KOCA
•ASLI ÖREN PÜRÇEK
•NİHAL DİYAROĞLU
•AYŞE BETÜL ŞAHİN
•HATİCE KÜBRA ŞENER

İLETİŞİM: •irsadder@gmail.com •irsaddergisi •irsaddergisi.com

Mustafa Özbağ Efendi'den Güldeste

Selamünaleyküm aleyküm,

Allah gecenizi hayırlı eylesin.

Rabbim ayınızı, yılınızı, ömrünüzü hayırlı eylesin.

Rabbim cümlemizi ve cümle Ümmet-i Muhammed'i Hakkı hak, batılı batıl bilenlerden eylesin.

Hakkı hak bilip hakça yaşayan, batılı batıl bilip batıla karşı cihat eden kullarından eylesin.

Rabbim, nerede Ümmet-i Muhammed'e zulmeden, Ümmet-i Muhammed'in kanına, canına, malına çöken, namusuna çöken var ise Cenâb-ı Hak hepsini de kahr-ı perişan eylesin.

Müslümanların intikamını alsın.

Nerede bir Müslüman zulmediyorsa, o zalimden Cenâb-ı Hak intikamımızı alsın.

Rabbim cümle Ümmet-i Muhammed'i yeniden diriltsin.

Yeniden ayağa kaldırsın.

Tüm kâfirlere, memleket düşmanlarına karşı İslam âlemini bir ve beraber eylesin. Âmin
ecmain.

Ben bu seneki Şeb-i Arûs için Hazreti Mevlânâ Celâleddin Rûmî Hazretlerinde Peygamber sevgisini işlemek istedim.

Hazreti Pir, Peygamber'e ve Allah'a bağlılığını yine kendi dilinden —Divan-ı Kebir'de şöyle diyor:

“Ben sağ olduğum müddetçe Kur'ân'ın kölesiyim. Ben Muhammedi Muhtâr'ın yolunun tozuyum. Benim sözümünden bundan başkasını kim nakleder? Ben ondan da bizarım, o sözlerden de bizarım.”

Yani birisi böyle, Kur'ân ve sünnetin dışında bir şey konuşursa benim üzerimden ben ondan bizarım; yani ondan ayırıyorum, onun sözünden de ayırıyorum diyerekten Hazreti Pir kendisini Kur'ân ve Sünnet-i Seniyye'ye bağlı bir kimse olduğunu beyan ediyor.

Hazreti Muhammed Mustafa hariç herkesin eksigi, kusuru vardır; geçmiş peygamberlerde küçük zerrât görülmüştür. Geçmiş peygamberlerde ama diğer bütün insanlarda günah kapısı açıktır; hiç kimsede günah kapısı kapalı değildir. Ancak peygamberler masumdur; diğer geri kalan herkeste günah kapısı açıktır, hiç kimsede kapalı değildir.

Ve Hazreti Pir “Ben Kur'ân'ın kölesiyim.” diyerekten “Hazreti Muhammedi Mustafa'nın yolunun tozuyum.” deyince artık onun üzerine “Peygamberlik ilan etti.”, “Allahlık ilan etti.”, “Yeni bir din kurdu.” diyenler apaçık ona iftira atmışlardır. Mesnevî'de, Divan-ı Kebir'de biraz ince bir şekilde baksalar, okusalar, inceleseler; yapmadan iftira atmak ve o iftirayı dilden dile dolaştırmak Ümmet-i Muhammed için gerçekten yüz kızartıcı bir şey.

Ve yine Mesnevî'de “Akli Mustafa'nın yoluna kurban et — Allah'a dayandım” der. Zira Allah her şeye yeter. Yani “Aklını Mustafa'nın yoluna kurban et.” derken, yani aklını Muhammedi Mustafa'nın yoluna ver; o ne dediye, kendince fikir üretme. Hakkında âyet ve hadis olan bir şeyde kendi kendine yeni bir âyet, hadis yürütmeye çalışma. Din: Kur'ân ve

Sünnet, yani hadisler. Sen bir hadise göre amel et, sen Kur'ân'a göre amel et; kendinden bir yol çıkarma.

Hazreti Pir "Akli Mustafa'nın yoluna kurban et." Böyle demesine rağmen birileri onun peygamberliğini ilan etti, "O yeni bir din kurdu." demek en büyük iftiralardan birisidir. Ne yazık ki günümüzde kendisini peygamber yerine koyan bir kısım heva ve hevesini ilâh edinen ahmaklar, hadisleri reddederek ne büyük gaflette olduklarının bilincinde bile değiller. Ve Hazreti Pir "Aklını Muhammedi Mustafa'nın yoluna feda et." derken birileri hadisleri inkâr ederekten Hazreti Mevlânâ'ya ve onun yoluna lâf söylemeleri düpedüz onların gaflette olduklarını gösterir.

Hazreti Mevlânâ, Peygamber Efendimiz Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e olan sevgisini eserlerinde, bilhassa Mesnevî, Divan-ı Kebir'de ve ona olan bağlılığını o kadar çok dile getirmiş; Hazreti Muhammed'i, Muhammedi Mustafa'yı derinlemesine, tekrar ediyorum — altını çizerek— derinlemesine olan âşıkî hâlini o kadar işaret etmiş ki ve Hazreti Mevlânâ'nın Kur'ân ve sünnete bağlılığını şüpheyle bakmak dahi büyük bir iftiradır.

Onun peygamber olarak rehberliğine inanması ve onun ayak izlerini takip etmesi o kadar muhteşem ki ve o kadar ince bir fikre, o kadar ince bir ahlâka ve o kadar ince bir bilgiye —maddi ve manevî— sahip ki Mesnevî'sinde, Mesnevî'sinde 4 binin üzerinde ayet-i kerime, Mesnevî'sinde binin üzerinde hadis-i şerifi şerh etmiş. Bakın! Biz Mesnevî'yi bir tefsir kitabı olarak görmesek de Mesnevî düpedüz bir tefsir kitabıdır.

Ama Hazreti Pir Mesnevî'yi avama yazmamış; avama yazmış olsaydı herkes anlayacak. Mesnevî has olan, yani müminlikte derinleşmiş kimselere yazmış. Ama ne yazık ki Mesnevî'nin üzerinde veya Divan-ı Kebir'in üzerinde hiçbir şey okumadan kendince bilgi sahibi olduklarını ilan eden çok —özür dilerim ama— bilgisiz, ilimsiz, cahil ahmaklar onu anlamaktan uzaklar. Anlamaktan uzak oldukları için aynı Avrupa'da kiliselerdeki papazlar gibi, önlerine geleni din dışı görüp küfürlerine fetva verir hâle gelmişler.

Oysa Hazreti Pir yine kendi beytinde, "Bizim Peygamberimizin tarikatı, yolu, aşk yoludur. Biz aşkzâdeyiz; anamız aşktır." diyerekten yolun hakikati, özünü söyler. Çünkü yol aşk yoludur yani Allah'ı sevmektir. Siz Allah'ı sevme noktasında eğer ki bir işaretin yoksa kıldığınız namaz surette kalır, tuttuğunuz oruç surette kalır. Allah'ı sevme noktasında değilseniz yaptığınız Hac surette kalır, siz bir taşı tavaf etmiş olursunuz. Eğer Allah'ı sevme noktasında değilseniz namaz size yavan gelir, eğer Allah'ı sevme noktasında değilseniz tuttuğunuz oruç yavan gelir. Yaptığınız ibadetler yavan gelir; sizin içinize, yani sîretine işlemez.

Oysa İslam suret değil, sîret dinidir. Allah sizin niyetlerinize bakar, Allah sizin içinize bakar. Allah sizin suretinize bakmaz. Sen sırmalı cübbe giymişsin, için boş; sen "Allah" yazılı, "Muhammed" yazılı bir kisve giymişsin ama içi boşsa onun bir anlamı yok. Sen namaz kılarken Allah hatıra gelmiyorsa, sen namaz kılarken Resulullah hatıra gelmiyorsa, sen Allah'ı zikrederken Allah hatıra gelmiyorsa —yani senin yaptığın zikir alışkanlıktan ibaretse— ve sen Zikrullah yaparken Allah hatırına gelmiyorsa, namaz kılarken Allah hatırına gelmiyorsa, sen Allah'ı sevme noktasında ileride değilsin. Yolun başında bile değilsin. Namazın surette kaldı, orucun surette kaldı. Senin sakalın ne güzel ama Allah hatırına gelmedi, sakalın surette kaldı.

Senin cübbenin içinde —haşa— Allah sevgisi yok, Allah'ın sıfatsız aşkından tecelliyat yok; senin Müslümanlığın da surette kaldı.

...

Eğer iman edip salih amel işlemediysen, burası çok önemli, hakkı ve sabrı tebliğ edemediysen, haykıramadıysan, evet, İslam senin suretinde kaldı, senin içine işlemedi. Senin içine işlemiş olsaydı, nerede bir zulüm var ise, sen o zulmü elinle, mümkün değilse dilinle, o da mümkün değilse kalben önlemeye çalışırdın.

...

Hazreti Pir, Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem Hazretlerine öylesine bağlı, öylesine itaatkâr bir noktadadır ki tam Muhammed Suresi 33. ayete tâbi olur: “Ey iman edenler! Allah’a itaat edin, Peygamber’ine itaat edin ve sakın amellerinizi boşa çıkarmayın.” sözüne Hazreti Mevlânâ uymuş ve Hazreti Peygamber’i sadece İslam’ın rehberi değil, aynı zamanda insanlığın kemal mertebesi olarak görmüştür.

Peygamberimiz Sallallahu Aleyhi ve Sellem Hazretlerinin yaşam tarzını, ahlakını, sevgisini; sufiliğin, tasavvufun temel değeri olan insan ve Allah ilişkisi çerçevesinde değerlendirmiş ve etrafındaki dostlarına, derviş kardeşlerine bu manada yol gösterici olmuş. Hazreti Mevlânâ’ya göre Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem Hazretleri, Allah’ın insana olan sevgi ve rahmetinin bir tecellisi, yansıması olarak görülmüştür.

Nitekim Enbiya Suresi’nde Cenâb-ı Hak, Hazreti Peygamber’i bütün mahlukat için en büyük rahmet ve bereket vesilesi etmiş ve Hazreti Mevlânâ da beytinde, “Allah’a gitmek istiyorsan, Peygamber’in izinden git, o seni doğru yola götürür.” buyurmuştur.

Enteresan bir şey: Hazreti Mevlânâ Celâleddin Rumi Hazretleri, Peygamber sevgisini bugünkü dille teorik, uygulanamaz bir bağlılık olarak görmemiştir. Bugünkü Müslümanların açığa düştüğü, nefislerine uyduğu nokta, hani din orada duruyor, Kur’an, sünnet orada duruyor ama biz onu bugün uygulanamaz olarak görüyoruz. Hazreti Pir öyle demiyor ve onun Peygambere olan bağlılığı teorik değil, fiilî olarak da Hazreti Peygamberi örnek alan ve hayatına bunu nakşeden bir kimse.

Çünkü Ahzap Suresi, ayet 21’de Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: “Muhakkak Allah’ın Resulünde sizin için, Allah’ın rahmetini ve ahiretin nimetlerini arzulayanlar ve Allah’ı çokça zikredenler için güzel bir örnek vardır.”

Böyle olunca, Peygamberin Sünnet-i Seniyye’sini yaşamak, onun ahlakını benimsemek ve onun hayatını takip etmek; Allah’a yaklaşmanın en kestirme, en güzel yoludur. Allah’a yaklaşmanın en kestirme, en sağlam, en güzel yolu, Muhammedi Mustafa’nın ayak izlerini takip etmekten geçer.

Ve Hazreti Pir, Mesnevide olsun ve Divan-ı Kebir olsun, birçok beyitte Hazreti Pir’in olan sevgisini ve muhabbetini dile getirir. Bir beytinde de “Ahmet’i seven kişi kendisini sevmiş olur, çünkü Ahmet aynada görünen saf bir nurdur.” der. Bu ifadede de Peygamber Efendimizin Allah’ın nurunun bir yansıması olduğunu beyan eder ve Hazreti Mevlânâ o nura yaklaşmanın insanı hem dünya hem de ahiret mutluluğuna ulaştıracağını söyler. Öyle ki Hazreti Pir aşk ve şefkat boyutunu da yine Hazreti Muhammedi Mustafa’nın öğretisi ile

açıklar. Çünkü Ahzab Suresi'nde ayet 6'da "Peygamber müminlere kendi öz nefislerinden daha üstündür." buyurulmuştur. O zaman bir Müslüman, kendi nefisinden fazla Hazreti Muhammedi Mustafa'yı sevmelidir. Hatta hadis-i şerifte Hazreti Peygamber, "Sizden biriniz beni kendisinden, annesinden, babasından, çoluk çocuğundan ve herkesten daha çok sevmedikçe gerçek manasıyla iman etmiş olamaz." buyurmuştur.

O zaman bir mümin derinlemesine İslam olacaksa Hazreti Muhammedi Mustafa'yı gözünün gördüğü her şeyden ve herkesten fazla sevmelidir. Bu manada da Hazreti Pir buyurur ki, "O Hazreti Muhammed misk gibi kokular saçar, ruhlara şifa olur. Onun sevgisiyle yanan gönüller arınır ve Allah'a ulaşır." diyerek Peygamber sevgisi, Hazreti Mevlânâ'nın insana dair tasavvufi anlayışının da merkezindedir. İnsan, Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem Hazretlerini örnek alarak, onun ahlakıyla bütünleşip gerçek manada kemale erme noktasına gelir.

...

Ve Hazreti Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem Hazretleri, Hazreti Mevlânâ'nın deyişiyle aşkın rehberidir: "Aşkın rehberi! Ey aşk peygamberi! Bize aşk öğret çünkü sen aşk deryasının kaptanısın." der ve Hazreti Peygamber'i aşkın en yüce temsilcisi ve öğreticisi olarak görür. Peygamber'in hayatı Allah'a duyulan aşkın pratiğe dökülmüş hâlidir Mevlânâ'ya göre. Onun yolundan gitmek aşk denizinde yüzmeyi öğrenmek gibidir.

Eğer siz onun yolundan gitmezseniz siz aşk denizine daha parmağınızı bile sokmamışsınızdır. Ama şiirsel olarak, edebiyat olarak bahsedebilirsiniz. Ama onun yolundan gitmiyorsanız siz o aşk denizine bırakın parmağınızı, saçınızı bir telini dahi deydirmemişsinizdir. Muhammed'siz bir aşk heva ve hevesten başka bir şey değildir. Muhammed'siz bir sevda, nefisini ilah edinmekten başka bir şey değildir. Muhammed'siz bir sevgi ancak ve ancak şehvetten başka bir şey değildir.

Hazreti Pir, aşkı şehvet olarak görenlere der ki: "Şehvet eşekte de var." der ve şehvetini aşk zannedenlere eşek muamelesi yapar. Sufiler, kadınlara olan sevgisini sadece şehvet olarak görmez. O yüzden kadın Allah'ın Cemal sıfatının tecelliyatıdır. Sufi kadına bakarken, eşine bakarken Allah'ın Cemalîyetinin tecelliyatını görür, görürse baktıkça bakası gelir.

...

Biz onun ümmeti olmaktan şeref duymalıyız. Onun ümmeti olmak kolay değildir. Eğer biz Muhammedi Mustafa'nın izinden gitmiyorsak, onun getirdiği ahlaka bürünmemişsek biz sadece zahiren Müslümanız demektir. Hakikatte biz o yolda değiliz demektir.

Biz eşimizi çocuklarımızı akrabalarımızı komşularımızı Allah adına seveceğiz ki Muhammedi ahlak bizde tecelli etsin. Biz merhameti ve şefkati önce en yakınımızdan başlatarak yayacağız ki Muhammedi ahlak bizde yeşersin. Biz sokakta gördüğümüz bir kediyi, bir köpeği dahi Allah adına seveceğiz ki bizim kalbimiz merhametle dolsun.

Müslümanlık sadece namaz kılmak, oruç tutmak değildir. Müslümanlık sadece tesettür değildir. Müslümanlık sadece sakal bırakmak değildir. Müslümanlık Allah'ın yarattıklarına merhamet etmektir, şefkat göstermektir, sevgi ile yaklaşımdır. Eğer biz bunları unutmuşsak biz dinin özünü kaybetmişiz demektir.

Hazreti Mevlânâ der ki: "Aşkın yolu Muhammed'siz olmaz." Muhammed'siz bir yol karanlıktır, sapıklıktır. Biz Muhammedi Mustafa'nın ayak izine bakmakla mükellefiz. Bizim rehberimiz odur. Bizim yürüdüğümüz yol onun yoludur.

Onun nuru olmasaydı gözlerimiz karanlıkta olurdu. O nur âlem rehberidir. O bütün nur perdelerinin rehberidir. Siz seyr u sülûkta hangi makama gelirsiniz gelin, kalbi yolculukta hangi hâle bürünürseniz bürünün, sizi ilmî-yakîn, aynel-yakîn, hakkal-yakîn hâllerinde rehberlik edecek olan Muhammedi Mustafa'dır.

Bizim yolumuz nübüvvet yoludur. Bizim için Muhammedi Mustafa'nın ayak izi, ayak tozu, gölgesi her şeyin üstündedir. Şeyhimizin de üstündedir, pirimizin de üstündedir, yol göstericimizin de üstündedir. Çünkü o Yüceler Yücesi Mürşittir. Biz adımlarımızı Muhammedi Mustafa'ya göre atmakla mükellefiz.

Eğer yol Muhammedi Mustafa'nın çizdiği ölçüde değilse o yol sapıklıktır, başka bir şey değildir. O yol sapkınlıktır, başka bir şey değildir. Çünkü Muhammedi Mustafa âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir. Seyr u sülûkta 70.000 perde onun rahmetiyle, onun yol düsturlarıyla açılır.

Hazreti Peygamber kendisinden önce ve sonrasında Allah'a en yakın olandır. Hazreti Pir der ki: "Sidretü'l Müntehâ'nın ötesine geçti O, Cebrâil'in bile yetişemediği yere vardı." Bu beyitle Miraç hadisesine değinir. Malum, Miraç hadisesinde Cebrâil Aleyhisselâm dedi ki: "Benim yolum burada bitti. Eğer bir adım daha atarsam yanarım." O ise yoluna devam etti.

Bundan sonrasına artık yalnız yürüyeceksin dedi. Necm Suresi'nde de Cenâb-ı Hak ayet 8, 9 ve 11: "Sonra ona yaklaştı ve iyice sarktı. Derken araları iki yay aralığı kadar kısaldı veya daha az. Onun gözünün gördüğünü gönlü yalanlamadı." Bunun üzerinde de Hazreti Muhammedi Mustafa'nın gördüğüyle alakalı öbür ayet-i kerimede diyor ki: "Siz bununla alakalı boş tartışmayın." Hazreti Muhammedi Mustafa Sallallahu Aleyhi ve Sellem Hazretleri Allah'ı hem kalp gözüyle hem de vücut gözüyle gördü. Ayet-i kerime "Onun gözünün gördüğünü gönlü yalanlamadı." Neden kalbi yalanlamadı? O daha önce de iki miraç etti. İki miraç kalbiydi ve kalbi olan iki miraçta Allah'ı görmüştü ama kalp gözüyle görmüştü. Üçüncü miraçta hem beden hem de ruhen olan miraçta Hazreti Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem Hazretleri hem vücut gözüyle hem de kalp gözüyle gördü. Çünkü ayet-i kerime "Onun gözünün gördüğünü gönlü yalanlamadı." Neden gönlü yalanlamadı? Çünkü o Allah'ı kalben daha önce görmüştü, daha önce gördüğü için normal gözüyle gördüğünü yalanlamadı.

Şimdi de bir kısım çıkıyor, "Allah rüyada da görülmez." Bu neyi söylüyor? Hazreti Ali Efendimiz "Ben görmediğim Allah'a ibadet etmem." derken bir kısım kendisini âlim zannedenler "Allah rüyada da görülmez." diyor. Onların tasvir ettiği Allah görünmez ve bilinmez. Benim inandığım Allah görünür ve bilinir. Çünkü Allah bizleri bilsinler diye yarattı. Allah'ı tanısınlar diye yarattı.

Evet, O, Hazreti Muhammedi Mustafa ahiretteki şefaatçimizdir. Çünkü Hazreti Pir diyor ki: "Kiyamet günü ümmetine seslenecek: 'Ben varım, korkmayın!' diyecek." O Hazreti Muhammed Mustafa ümmetine şefaat edecek. Çünkü yine hadis-i şerifte: "Şefaatim ümmetinden büyük günah işleyenler içindir." dedi. Tirmizi'de, İbn Mace'de...

Evet ey ümmeti Muhammed! Hazreti Muhammedi Mustafa'nın şefaatinin inkâr eden cahillere inanmayın! "Hazreti Muhammedi Mustafa'nın şefaati yok." diyecek olan âlim müsveddelerine inanmayın! Tövbe edin, iman edin! Tövbe edin, Allah'ı zikredin! Eksişiniz de noksanınız da Hazreti Muhammedi Mustafa bizim şefaatchimizdir.

Yine Buhari'den, Müslim'den: "La ilahe illallah" diyen ve kalbinde zerre kadar iman bulunan kimse şefaati cennete girecektir." Ey "Şefaati hakkı peygamberde yoktur!" diyen selefi vahhabiler! Bizim Hazreti Muhammedi Mustafa'ya karşı olan imanımızı zedeleyemeyeceksiniz. Kim kalben "Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve resuluhu" diyorsa Hazreti Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem Hazretleri ona şefaati edecek; hadiste sabit, ayetle de sabit.

Ayet-i kerimede Cenâb-ı Hak der ki: "Biz bir kısım insanlara şefaati hakkı veririz." der. Allah'ın izin verdikleri şefaati eder. Hazreti Muhammedi Mustafa, peygamberler, veliler, şehitler, mürşitler... Cennete giren bir kişi en az bir kişiye şefaati edecek. Muhammedi Mustafa bizim şefaatchimiz. O Muhammedi Mustafa sevgide önderimiz ve öncümüzdür.

...

Gel ey gönül, hakiki bayram, Cenâb-ı Muhammed Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e vuslattır. Çünkü cihanın aydınlığı, o mübarek varlığın cemalinin nurundandır. Hazreti Pir, hayatı boyunca Hazreti Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem Hazretlerinin sevgisini, ahlakını, onun yolunu takip etmiş ama bu takibi, bu hayatı yine de yeterli görmemiştir. Ve yeterli görmediğinden için der ki: "Gökler ne kadarı ağız isterim ki o meleklerin bile kıskandığı güzeli vafedeyim." O böyle dedikten sonra Mustafa Özbâğ'a fazla bir yol, fazla bir söz düşmez. Hazreti Mevlânâ Celâleddin Rûmî Hazretlerinin, 750 yıl sonra, benim gibi bir günahkar ağzın ona methetmesine ihtiyacı yok. Amma ve lakin, böyle olur olmaz, her Şeb-i Arûs haftasında ileri geri konuşanlar olduğu için onlara bir cevap, kendimize de bir ölçü olsun diye Cenâb-ı Hak bu seneki sohbeti böyle nasip etti.

Beni sabırla dinlediğiniz için haklarınızı helal edin. Aslında yanıma saatimi de aldım, ben pek saat kullanamıyorum uzun zamandan beri. Dedim, saatimi alayım, şuraya masanın üzerine koyayım. Hani saate bakarım, sohbeti ona göre yaparım, dedim.

Sonra da dedim ki kendi kendime: "Ya dedim, bugüne kadar bağımsız, bağlantısız yaşadın, şimdi saate göre mi, saate mi bağlılık yapacaksın?" dedim, attım saati. Hani Hazreti Pir: "Ey oğul, bağı çöz. Ne zamana kadar altına ve gümüşe bağlı kalacaksın?" diyor ya. Herkesin bir altını, gümüşü var bağlı kaldığı. Oysa Hazreti Pir bağı çöz diyor, seni Kur'an ve Sünnet yolundan alıkoyan ne varsa o bağıdır önünde. E baktım, benim sohbetin önüne de saat bağı olacak. Kolumdan çıkardım, dedim ki: "Seninle arkadaşlığımız burada son buldu. Sen burada beni bekle, çünkü iki de bir de gözüm oraya bakacak."

Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem Hazretlerinin rehberliği bütün insanlar için rahmet, bereket, lütuf ve ikramdır. Ona ümmet olmak, onun yolundan gitmektir. O Hazreti Peygamber ki dünya için değil, ebedî hayat için yaşadı ve insanları o ebedî hayata davet etti, dünya hayatına değil. Ve o yüzden Hazreti Pir dedi ki: "O dünya için değil, ebediyet için yaşadı. Onun gidişi ruhlar için bir vuslat oldu. O, çünkü Allah'a adanmış bir şekilde yaşadı. Eğer Ümmet-i Muhammed de Allah'a adanmış bir şekilde yaşarsa o zaman ümmeti

Muhammed de Allah'a vuslat olacaktır. Onun ayak izlerini takip ederse ve o yol ki peygamberin yoludur; o yoldan giden hakka ulaşır," dedi Hazret Pir.

İnsanın Allah'a ulaşmadığı ulaşmada en garanti, en güzel, en keskin, en sağlam yol Muhammedi Mustafa'dır. Onun öğretilerine tabi olmaktır. Sufiler şöyle der: "Allah'a nefes adedince yol vardır, ama bu yolların içerisinde en kestirmesi, en hakikisi, en doğrusu, en güzeli Muhammed Mustafa'nın yoludur." O dosdoğru yoldur ve onun aşkıyla yanan gönüller Allah'a açılan kapıyı bulur, Hazreti Pir öyle diyor. Eğer onun aşkıyla bir kalp yanmıyorsa Allah'a açılan kapı onun için yoktur.

Gel ey gönül, hakiki bayram Cenâb-ı Muhammed Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e vuslattır. Çünkü cihanın aydınlığı, o mübarek varlığın cemalinin nurundandır. Hazreti Pir hayatı boyunca Hazreti Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem Hazretlerinin sevgisini, ahlakını, onun yolunu takip etmiş ama bu takibi, bu hayatı yine de yeterli görmemiştir ve yeterli görmediğinden için der ki: "Gökler ne kadar, geniş bir ağız isterim ki, o meleklerin bile kıskandığı güzeli vafedeyim." O böyle dedikten sonra Mustafa Özbağ'a fazla bir yol, fazla bir söz düşmez. ... Şimdi sema edeceğiz. Semada biz, semazen kardeşler, hep beraber içimizden dışımızdan "Allah" diyoruz. Bizim semazen kardeşlerimiz "kaç para, kaç para, kaç para" diye sema etmiyorlar. Bunu da çok kızıyorlar ya, o yüzden söylüyorum. Nereden çıkardı bu "kaç para"yı? ... O yüzden bizim semamız zikirdir. Biz zikrederek sema ederiz, Allah'ı zikrederek sema ederiz. Bugün de kardeşlerimiz Allah'ı zikrederek sema edecekler. Bugün semaya ve semazene doycacağız. Yaklaşık 70 tane semazen var, doğru mu Ali? 70 semazenimiz var. 70 semazen demiş, 70 perde demek, tevafuk olmuş. Her şeyden bir hikmet çıkaracağız. Ya bir menkıbe çıkaracağız. Menkıbelerimiz meşhurdur, menkıbeciliğimiz de meşhurdur, menkıbeleri de severiz. O yüzden 70 semazenle sema olacak. Ve bu da bir menkıbe olarak kalsın bir kenarda, bir gün lazım olur, size de anlatırsınız: "Böyle bir yere gittiydim. Evet, o gün de hikmet oldu. 70 semazenle sema izledik. Kalbimizdeki 70.000 perde açılıverdi bir anda, bir anda açılınca bir baktık ki sema orada değil ya, arşta oluyormuş."¹

Derleyen: Lamia SEZGİ

¹ Mustafa ÖZBAĞ Efendinin 2024 Şeb-i Arus sohbetinden alıntıdır.

ŞEB-İ ARÛS : DÜĞÜN GECESİ

Bizim ölümümüz ebedi bir düğündür.

Ölüm, kimileri için bir ayrılık değildir. Bazı ölümler vardır ki insanı doğduğu yere, yani Hakka geri götürür. Hz. Mevlânâ için de ölüm, işte o dönüşün en güzel adıdır. Şeb-i Arûs , Düğün Gecesi. Bu kavram, Mevlânâ için korkunun değil, vuslatın diliyle yazılmış bir kavuşmadır aslında.

Farsça bir kelime olan Şeb, 'gece'; Arapça bir kelime olan Urs 'düğün', 'düğünde verilen ziyafet', kelimesinden türetilmiştir. Arûs, kelimesi ise 'gelin' demektir.

Şeb-i Arûs (veya Şeb-i Urs) "gelin gecesi", "düğün gecesi", "gerdek gecesi" anlamlarına gelen; Hz. Mevlânâ'nın vefat gecesi ve bu gecenin yıl dönümlerinde yapılan töreni ifade eden bir Mevlevi terimidir. Bu gece, âşık sevgilisine, dost dostuna kavuştuğu için gerdek gecesine benzetilmiştir.

Mevleviler, Hz. Mevlânâ'nın eserlerinde, özellikle de gazel ve rubailerinde açıkladığı ölüm anlayışına istinaden, onun vefat gecesi, dünyadan ayrılık gecesi olarak değil, Cenab-ı Hakk'a kavuşma gecesi olarak nitelendirdiler. Bunun için de o geceyi Şeb-i Arûs olarak adlandırdılar ve törenler düzenlediler.

Hz. Mevlânâ'nın vefatının kendisinden sonra Şeb-i Arûs terimiyle adlandırılmasında, Hz. Mevlânâ'nın, "Bizim ölümümüz, ebedî bir düğündür"⁽¹⁾ sözü ile, oğlu Sultan Veled'in, "Aşıklara ölüm, düğündür "⁽²⁾ sözünün etkisinin olduğu söylenir.

Dünya Mümin için zindan, kâfir için cennettir.

Hz. Mevlânâ için ölüm, aşkın taçlandırılmış hâlidir. Ancak hiçbir Müslüman, gelin gecesi tabirinde peygamberimizin Hakla kavuştuğu gibi kavuşmamıştır. Buradaki vuslat, tıpkı Miraç'taki gibi mahiyetini bilmediğimiz, Allah ile onun kulu olan büyük Peygamber (sallahu aleyhi ve sellem) arasında bir hal ve sırdır.

Aşk ve can terimleri bizim için mahiyeti az bilinen, meçhul olan şeylerdir. Aşk, insanın normalin dışında eğitilmesi yolu olunca, ancak o tadı tadanların ondan haberdar olduklarını bilmekteyiz. Yine biliyoruz ki âşkın tuhaf halleri vardır. Konuşmalarında da insicam ve mana pek aranmaz. Üstelik aşkı da terbiye gereği saklarmış. Ancak çehresi, göz yaşları ve diğer alametler, onun aşkını dışarıya vuran unsurlar olarak onu ifşa etmiştir.

Sufilere göre, dünya zindandır. Vefat eden bir mümin, bu zindandan kurtulmuştur. Bir hadiste Hz. Peygamber (sallahu aleyhi ve sellem, "Dünya mümin için zindan, kâfir için Cennettir."⁽³⁾ demiştir. Dünya bir kafes, ruh da içindeki kuştur. Ölen ruh, kafesten çıkmış, özgürlüğüne kavuşmuş ve ebediyet semasına uçmuştur. Ruh bedende tutsaktır; ölümle hürriyetine kavuşur. Ruhun esas mekânı ruhlar âlemi ve bezmi elestir. Asli vatanından bu dünyaya geçici olarak gelmiş ve esas vatanının özlemi içindedir. Burada gariptir, ait olduğu yerin hasretini çekmektedir.

Hz. Mevlânâ, ölümü; ten kafesine mahkûm edilmiş, Allah'a ait özellikler taşıyan, bir nefha-i ilâhî olan ruhun tekrar aslına dönmesi', 'dünyadan ukbâya göç', 'âşık ile mâşuğun kavuşması', 'ikinci doğum' olarak nitelemiştir:

Sakin, öldüğüm için bana ağlamayın!

Ölüm günümde tabutum götürülürken, bende, bu dünyanın derdi, gamı var, dünyadan ayrıldığıma üzülüyorum sanma, bu çeşit şüpheye düşme! Sakin, öldüğüm için bana ağlama; "Yazık oldu, yazık oldu!" deme. Eğer nefse uyup Şeytan'ın tuzağına düşersem, işte hayıflanmanın sırası o zamandır! Cenazemi görünce; "Ayrılık, ayrılık!" deme! O vakit, benim ayrılık vaktim değil, "buluşma, kavuşma" vaktimdir! Beni toprağın kucağına verdikleri zaman sakın; "Veda, veda!" deme! Çünkü mezar, öteki alemin, cennetler mekanının perdesidir! Batmayı, gözden kaybolmayı gördün ya, bir de doğmayı gör, düşün! Güneş'le Ay batıp gözden kayboldukları zaman bir ziyan gelir mi? Bu hâl, sana, batmak, kaybolmak gibi görünse de aslında bu hâl doğmaktır yeniden hayata kavuşmaktır! Mezar, insana hapisane gibi, zindan gibi görünse de orası ruhun kurtulduğu yerdir! Hangi tohum yere atıldı, ekildi de tekrar bitmedi, topraktan baş kaldırmadı? Niçin insan tohumu hakkında yanlış bir zanna düşersin? Hangi kova kuyuya sarkıtıldı da dolu çıkmadı? Can Yusuf'u neden kuyudan ziyan görsün, niçin feryad etsin? Bu dünyaya ağzını yumunca, öte tarafa aç! Artık senin hayhuyun, uğraşmaların mekânsızlık alemindedir! ⁽⁴⁾

Hz.Mevlânâ, Mesnevi'sinde Bilali Habeşi'nin ölüm anlayışını örnek vermiş, ruhun dünya gurbetinden vatanına dönmesini, Allah'a kavuşmayı sağlayan ölümün neşe ile karşılanması gerektiğini belirtmiştir: *"Hz. Bilal zayıflıktan hilale, yani yeni Ay'a dönmüş, yüzüne ölümün rengi, ölümün gölgesi düşmüştür. Eşi onun bu hâlini görünce, "Eyvahlar olsun! Evim yıkıldı!" dedi. Bilal ona, "Hayır, hayır!" dedi, "Evin yapıldı. Şimdi neşe ve sevinç zamanı. Ben şimdiye kadar, yaşayış yüzünden keder içindeydim, yasta idim. Sen ölümün nasıl bir yaşayış, nasıl bir şey olduğunu ne bilirsin?" Hz. Bilal hep bu sözü söylüyor, söylerken de yüzünde nergisler, güller, laleler açılıyor, yani mübarek yüzü gittikçe nurlanıyordu. Eşi Bilal'in hastalığının arttığını görünce, "Ey güzel huylu, ayrılık çağı geldi." dedi. Bilal, "Hayır, hayır! Buluşma çağı, kavuşma çağı." dedi. Eşi dedi ki, "Sen bu gece gurbete gidiyorsun, soyundan sopundan, yakınlarından ayrılıp kayboluyorsun." dedi. Bilal dedi ki, "Hayır, belki bu gece ruhum gurbetten, asil vatanına kavuşuyor".* ⁽⁵⁾

Hz.Mevlânâ, ömrünün son zamanlarında ateşli bir hastalığa yakalandı. Hekimler tedavisine yoğun çaba harcıyor, fakat ateşi bir türlü düşürülemiyor, sonuç alınamıyordu. Bu sıralarda Konya'da sık sık depremler oluyordu. Halk depremlerden korkup Mevlânâ'ya başvurunca o, gülümseyerek, "Korkmayın. Yerin karnı acıktı. Yakında bir yağlı lokma yer ve deprem biter." dedi. ⁽⁶⁾

Mevlânâ, dostlarına ve aile efradına, bu dünyadan göçmesine üzülmemelerini söylüyordu; fakat onlar, bedenen de olsa bu ayrılığı kabullenemiyorlar, ağlayıp inliyorlardı.

Hz. Mevlânâ'nın son günlerinde Şeyh Sadreddin Konevi, ziyaretine gelmiş, "Allah sana şifa versin, seni başımızdan eksik etmesin" diye dua edince Hz.Mevlana; "Sevenle sevilen arasında zardan bir gömlek kaldı; nurun nura kavuşmasını istemez misiniz?" diye cevap vermiştir. Eşi Kira Hatun, "Ya Hüdavendigar! Gitme, bizi yalnız bırakma" dediği zaman: "Kimin malını çaldım, kimin mülküne göz diktim, doğuştan beri hep bu anı bekledim. Neyler üflensin, kudümler vurulsun, yarla buluşma gecem benim. Ben giderken vah vah diye arkamdan ağlama. Ağlarsan kendine ağla. Ben o padişah değilim tahttan inip tabuta gireyim. Ben o padişahım tahttan gönüllere gireyim" dedi. ⁽⁷⁾

Başta Mesnevî'yi yazdırdığı talebesi Çelebi Hüsâmeddin olmak üzere oğlu Sultan Veled ve bütün arkadaşları; Şeyh Sadreddin Konevî, Kadı Sirâceddin baş ucundan ayrılmıyor, soğuk su ile yüzünü, başını, ayaklarını, göğsünü yıkayarak ateşini düşürmeye çalışıyorlardı. Bazen kendisi de yanında duran su dolu kaba ellerini sokarak yüzünü, gözünü, alnını ıslatıyordu. Bu yüksek ateşe rağmen yine en güzel rubailerini ve gazellerini söylemeye devam ediyordu.

Ölümünden bir gün önceki 16 Aralık 1273 Cumartesi günü Hz.Mevlânâ nispeten iyileşmişti. Akşama kadar kendisini ziyarete gelenlerle konuşmuştu. Ancak her sözü âdeta bir vasiyetti. O akşam da en sadık dostu Çelebi Hüsâmeddin ve oğlu Sultan Veled, hekimler ve yakın dostlarından bazıları yine baş ucundaydı. Sultan Veled üst üste birkaç gece uyumamıştı. Mevlâna yaşlı gözlerle ona baktı; zayıf bir sesle; "Bahaeddin! Bugün kendimi biraz daha iyi hissediyorum; git yat!" dedi. Sultan Veled üzüntülü bir halde kapıdan çıkarken Mevlâna son gazelini söylüyor ve Çelebi Hüsâmeddin de ağlayarak bunu yazıyordu. ⁽⁸⁾

Git!

Başını yastığa koy!

Beni, geceleri rahatsız olan bîçâreyi yalnız başına bırak!

Biz geceleri sabahlara kadar inleyen, çırpınan sevda dalgalarıyız.

Bizi öldüren, kanımızın bahası için hiçbir tedbir söylemiyor.

Bu derde ölmekten başka çare yoktur.

Şu hâlde nasıl olur da:

'Bu derde devam et!..' diyebilirim?

Dün gece rüyamda aşk mahallesinde bir ihtiyar gördüm.

Başı ile bana işaret ediyor ve;

'Bizim tarafa doğru gel' diyordu.

Hz. Mevlânâ, 5 Cemâziyelâhir 672 (17 Aralık 1273)'de, Pazar günü, güneş batarken vefât etti. Ertesi sabah Konya bir sükûnet içinde idi. Muazzam bir cenaze töreni düzenlenmişti. Cenaze alayının başında Şeyh Sadreddin Konevî, bütün Selçuklu vezirleri, emirler, müderrisler, talebeler yürüyorlardı. Hz.Mevlânâ, namazının Şeyh Sadreddin tarafından kılınmasını vasiyet etmişti. Ancak Sadreddin-i Konevî namazı kıldıracağı vakit bayılacak gibi oldu, kollarına girip geri çektiler. Onun yerine, tabutun önüne Kadı Sirâceddin geçerek namazı kıldırdı.

Cenaze bugünkü yerine defnedilmek üzere götürülürken Müslümanlarla birlikte Hıristiyanlar ve Yahudiler de cenazeye katılmışlardı. Her biri, kendi âdetleri gereğince Kur'ân-ı Kerim'den, İncil'den, Tevrat'tan âyetler okuyorlardı. Diğer taraftan da güzel sesli hâfızlar âyetler okuyor; müezzinler ve şiir okuyucuları ilâhi ve şiirlerle bu "Düğün"e neşe katıyorlardı.

Ölümden sonra bizim mezarımızı yeryüzünde aramayın.

Hz. Mevlânâ, "Ölümden sonra bizim mezarımızı yeryüzünde aramayın, bizim mezarımız arif kişilerin gönlündedir." ⁽⁹⁾ demiştir. Günümüzde de her milletten, her kültürden, her dinden Hz. Mevlana'yı seven müridan, muhibban, dostları vardır. İnsanlar Mevlâna'nın bu "Düğün Gecesi"ne katılmakta ve belki de 752 yıl öncesindeki Konya'nın o günkü manzarasını günümüzde canlandırmaktadırlar.

Yazımı, Hazreti Pir'in şu gazeliyle⁽¹⁰⁾ sonlandırmak istiyorum.

Gittim ötelere gittim!
Dünyadan bir baş ağrısı eksildi.
Üzüntüden, gamdan, kederden başımı kurtardım.
En yakınlarıma, dostlarıma; "Dünyada hoşça kalın." dedim.
Canımı aldım nişansız ne olduğu bilinmeyen öteki dünyaya götürdüm.
Dünyadan şu altı kapılı evden çıktım.
Varımı yoğumu mekânsızlık âlemine taşıdım.
Sakın bana ağlamayın.
Ardım sıra üzülmeysin.
Ben bu yolculuktan çok memnunum.
Ben canımı cennetlerin bulunduğu diyara götürdüm.
Benim mezarımın başına şu derin mânâlı sözleri yazın.
"Ben başımı beladan, sık sık karşılaştığım imtihanlardan kurtardım.
Ey fâni beden!
İnsanlardan, kavgadan, gürültüden uzak, şu daracık yerde rahat hoş bir şekilde uyu.
Senin haberini ben kendi ellerimle gökyüzüne götürdüm.
Çeneni bağla artık sus.
Senin feryadlarının, gamlarının hepsini de ben seni yaratana götürdüm.
Bundan sonra artık gönül gamlarını da söyleme sus!
Sus ey gönlüm sus!
Çünkü gönülde gizli olan şeyleri de ben aldım her şeyi bilene götürdüm..."

Selam ve dua ile.

Merve AKYOL

- 1 Şefik Can, Divan-ı Kebir'den Seçmeler, c. 1, s. 327.
- 2 Sultan Veled, İbtidânâme, çev. Abdülbakî Gölpınarlı, Konya, 2001, s. 306.
3. Müslim, Zühd, 1; Tirmizi, Zühd, 16; İbn Mace, Zühd, 3.
4. Şefik Can, Divan-ı Kebir'den Seçmeler, İstanbul, 2006, c. 1, s. 425-426.
5. Mevlânâ, Mesnevî, çev. Şefik Can, c. 3, beyit nu: 3517-3534.
6. Abdülbakî Gölpınarlı, Mevlânâ Celaleddin, İstanbul, 1999, s. 126-127
7. Eflakî, Ariflerin Menkıbeleri, s. 443-444.
8. Abdülbakî Gölpınarlı, Divan-ı Kebir c.V, 1975, MEB Klasikleri.
9. Şefik Can, Divan-ı Kebir'den Seçmeler, c. 1, s. 181.
10. Abdülbakî Gölpınarlı, Divan Kebir c. VII, 2375, MEB Klasikleri.

DÖNÜŞÜMÜZ ALLAH'ADIR

“Muhakkak ki dönüş mutlaka Rabbinedir.” (Alak Suresi, 8. Ayet-i Kerime)

“Kuşkusuz onların dönüşü ancak bizedir.” (Ğaşiye Suresi, 25. Ayet-i Kerime)

Semazen döner, dünya döner, evren döner, dönüşümüz Allah'adır!

Bu yazı çarkı bozuk bir semazenin “dönüşü” Allah'ın kelamıyla anlatmasıdır.

Yunus hep sema edip çarh vurur,

Bizim çarhımız bozan dünyasın.¹

Ya can ayağım şu balçıktan kurtaracağım yahut da gönlümü de güzellere vakfedeceğim, canımı da.

Elest mumuyla carımı dağlamış bir pervâneyim; o padişahın mumuna hizmet etmedeyim.

Aşk geldi de bu yanmış-yakılmış âşiğa konuk oldu; bir tek gönlüm var, onu da aşka kurban edeyim

gitsin. Nefis kedi gibi miyavlar da gelme derse tutayım onu; kedi gibi şu dağarcığa atıvereyim.

Usançtan kim başım döndürürse tutayım, çekeyim semâa, fırıl fırıl döndüreyim onu. O usanç, o

tembellik, aşksızlıktandır; onun canını da onlara âşık edeyim gitsin.

Âşıklık nedir? Adamakıllı susuzluk; şu hâlde âbıhayât kaynağım anlatayım ona. Hayır, söylemeyeyim, onu susarak anlatayım: anlatışa sığmaz zaten, susarak anlatayım onu.²

∞ “Allah'ı nasıl inkâr edersiniz ki, ölü idiniz sizleri diriltti. Sonra sizleri yine öldürecek, sonra yine diriltecek, sonra da döndürülüp ona götürüleceksiniz.” (Bakara Suresi, 28. Ayet-i Kerime)

Döndürülüp O'na götürülürüz.

∞ “Bir de sabırla, namazla yardım isteyin. Şüphesiz bu, (Allah'a) haşyet (saygı) duyanlardan başkasına ağır gelir. Onlar ki, Rablerine kavuşacaklarını ve gerçekten O'na döneceklerini bilirler.” (Bakara Suresi, 45-46. Ayet-i Kerimeler)

Semazen dönerken Allah için Allah'a döneceğini bilir.

∞ “Kimdir Allah'a güzel bir borç verecek o kimse ki Allah da o borcu kendisine kat kat ödesin. Allah daraltır ve genişletir. Ancak O'na döndürüleceksiniz.” (Bakara Suresi, 245. Ayet-i Kerime)

Bedenimiz ödünçtür, sema ederken borcumuzu öder, yok oluruz, O'na döndürülürüz. Allah da kat kat nuruyla donatır semazenini...

1. Yunus Emre

2. Gölpınarlı A., Divan-ı Kebir, cilt IV, 2180. Beyit

∞ “Peygamber, Rabbi'nden kendisine ne indirildiyse ona iman etti. Müminlerin de hepsi Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiler. ‘Biz Allah'ın peygamberleri arasında ayırım yapmayız, işittik ve itaat ettik. Ey Rabbimiz, bağışlamayı dileriz, dönüş ancak sanadır.’ dediler.” (Bakara Suresi, 285. Ayet-i Kerime)

Peygamber ne derse semazen ona iman eder, ister ki benim ağızım da ona benzesin. Döner de döner, çarkına çark ekler; ağızım, yüzüm, elim, ayağım Peygamber'e bezensin. Peygamber'in de ağızından Allah ne derse o çıkar. Çünkü Peygamber heva ve hevesinden konuşmaz.³ Sallallahu aleyhi ve sellem. Dönüş O'nadır...

∞ “Güneş de bir delildir ki kendi yolunda akıp gidiyor. İşte bu çok güçlü ve her şeyi bilen Allah'ın takdiridir. Ay'a gelince ona menziller tayin ettik. Nihayet o eski hurma salkımının çöpü gibi (yay haline) dönmüştür. Ne güneşin aya çatması yaraşır ne de gece gündüzü geçebilir, onların her biri kendi yörüngesinde yüzerler.” (Yasin Suresi, 38-40. Ayet-i Kerimeler)

Güneşle, ayla hurma salkımına değin onun yörüngesinde yüzeriz.

∞ “Mü'minler, mü'minleri bırakıp inkârcıları dost edinmesin. Kim böyle yaparsa Allah ile bir ilişiği kalmaz. Ancak onlardan korunmanız başkadır. Allah, asıl sizi kendisine karşı dikkatli olmanız hakkında uyarmaktadır. Çünkü dönüş Allah'adır.” (Âl-i İmrân Suresi, 28. Ayet-i Kerime)

Semazen, Allah'a dost olur. Allah'ın dostuna dost olur, dostuna döner.

∞ “O zaman Allah şöyle dedi: ‘Ey İsa, şüphesiz ki seni vefat ettireceğim, seni kendime yükselteceğim ve seni inkârcılardan temizleyeceğim. Hem sana uyanları, kıyamete kadar o küfredenlerin üstünde tutacağım. Sonra dönüşünüz banadır, ayrılığa düştüğünüz hususlarda aranızda hükmedeceğim.’” (Âl-i İmrân Suresi, 55. Ayet-i Kerime)

∞ “Allah ile birlikte başka bir ilaha tapıp yalvarma! O'ndan başka ilah yoktur. O'nun vechinden başka her şey helak olacaktır. Hüküm O'nundur ve siz ancak O'na döndürüleceksiniz.” (Kasas Suresi, 88. Ayet-i Kerime)

Döneriz, O bizi temizler. Döneriz, O bizim aramızda hükmeder. Her an kadir-i mutlak kimdir?

∞ “Onlar, Allah'ın dininden başkasını mı arıyorlar? Halbuki göklerde ve yerde ne varsa hepsi, ister istemez O'na boyun eğmiştir ve O'na döndürülüp götürüleceklerdir.” (Âl-i İmrân Suresi, 83. Ayet-i Kerime)

Göklerde ve yerde ne varsa bir beraber döneriz.

∞ “Yahudiler ve Hristiyanlar, ‘Biz Allah'ın oğulları ve sevgilileriyiz.’ dediler. De ki: ‘O halde niçin günahlarınızdan ötürü (Allah) size azab ediyor?’ Hayır, siz de O'nun yaratıklarından birer insansınız. O dilediğini bağışlar, dilediğine azab eder. Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan her şeyin mülkü Allah'ındır. Nihayet dönüş de O'nadır.” (Maide Suresi, 18. Ayet-i Kerime)

³ Necm Suresi, 3. Ayet-i Kerime

Semazenin bir iddiası olmaz, o Allah'ın garip bir kuludur, o Allah'a döner.

∞ "Ey iman edenler! Siz kendinizi düzeltin. Siz doğru yolda olursanız, yoldan sapan kimse size zarar veremez. Hepinizin dönüşü Allah'adır. O zaman Allah, size yaptıklarınızı haber verecektir." (Maide Suresi, 105. Ayet-i Kerime)

Kendimizi düzeltiriz, tövbe ederiz, tövbesizlik çarkımızı bozar, düzensizliğimiz tennuremize takılır. Sırat-ı müstakimde döneriz, dalalette olanın zararı bize dokunamaz.

∞ "Davete ancak işitenler icabet ederler. Ölülere gelince Allah onları diriltir, sonra O'na döndürülürler." (En'âm Suresi, 36. Ayet-i Kerime)

Semazen O'nunla ölür, O'nunla dirilir ve sadece O'nu işitir. O'ndan başka konuşan yoktur.

∞ "Sizi geceleyin ölü gibi uyutan, gündüzün ne yaptıklarınızı bilen, sonra ölüm ânı gelinceye kadar gündüzleri sizi uyandırıp kaldıran O'dur. Sonunda da dönüşünüz ancak O'nadır. Sonra bütün yaptıklarınızı size O haber verecektir. O, kulları üzerinde hükümlerini sürdürür

(Kahir'dir) ve size koruyucular gönderir, sonunda sizden birinize ölüm geldiği vakit elçilerimiz, hiç eksiklik yapmadan, onun canını alırlar. Sonra da el-Hak olan Mevlâlarına döndürülürler. Dikkatli olun, hüküm ancak O'nundur ve O, hesap görenlerin en süratlisidir." (En'âm Suresi, 60-62. Ayet-i Kerimeler)

Gece ve gündüz döner, uyku ve uyanıklık döner, ruh bedene döner, döner de döner.

∞ "De ki: Allah her şeyin Rabbi iken, ben O'ndan başka Rab mi arayayım? Herkesin kazandığı yalnız kendisine aittir. Kendi yükünü taşıyan hiç kimse, bir başkasının yükünü taşımaz. Sonra dönüşünüz Rabbinizedir. O, ayrılığa düştüğünüz hakikati size haber verecektir." En'âm Suresi, 164. Ayet-i Kerime)

Rabbine dönen, hakikatten haber alır.

∞ "Firavun: 'Ben size izin vermeden iman ettiniz ha!' dedi. 'Şüphesiz bu bir hiledir, siz bunu şehirde kurmuşsunuz, yerli halkı oradan çıkarmak istiyorsunuz, sonra anlayacaksınız! Ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama kestireceğim, sonra da bilin ki, sizi astracağım.' Onlar da: 'Şüphesiz o takdirde biz Rabbimize döneceğiz.' dediler." (A'râf Suresi 123-125. Ayet-i Kerimeler)

Firavunlar bizi assa da kesse de biz Allah'a döneceğiz. Dönenlere dil uzatanlar oldu ve olacak. Kınanmaktan korkmayacağız, Allah'a döneceğiz. Ötekileştirilmekten usanmayacağız, Allah'a döneceğiz. Allah'ım bizi sana döndür, kalbimizi de dininde sabit eyle. Sol ayağımızı Allah'ın dininde sabit, sağ ayağımızı 72 alem dolaşır. Ve biz O'na döndürülürüz.

∞ "Savaştan dönüp yanlarına geldiğinizde size özür beyan edecekler. De ki: 'Özür beyan etmeyin. Size kesinlikle inanmayız. Allah bize, sizin durumunuzdan haberler verdi.' Bundan sonra da Allah ve Resülü yaptıklarınızı görecekler. Daha sonra da gizliyi ve âşikârı bilen Allah'a döndürüleceksiniz. O vakit O, size neler yapmış olduğunuzu tek tek haber verecektir." (Tevbe Suresi, 94. Ayet-i Kerime)

∞ "Ve de ki: "Çalışın! Yaptıklarınızı hem Allah görecek hem Resülü hem de müminler görecekler. Sonra da gizliyi ve açığı bilen Allah'ın huzuruna iletileceksiniz. İşte o zaman, neler yaptığınızı size O bildirecektir." (Tevbe Suresi, 105. Ayet-i Kerime)

Gaybı ve aşikârı bilen Allah için döneriz.

∞ "Dönüşünüz hep O'nadır. Allah'ın vaadi haktr. Her şeyi ilk baştan yaratan O'dur. Sonra iman edip salih amel işleyenleri hak ettikleri ölçüde mükâfatlandırmak için geri döndürecek olan yine O'dur. Kâfirlere de inkâr ettikleri için kaynar sudan bir içki ve acıklı bir azap vardır." (Yunus Suresi, 4. Ayet-i Kerime)

∞ "İşte burada herkes geçmişte yaptığını bulacak. Ve el-Hak olan Mevlaları olan Allah'a döndürülecekler. İftira edip uydurdukları şeyler de kendilerinden büsbütün uzaklaşıp gidecek." (Yunus Suresi, 30. Ayet-i Kerime)

∞ "Haberiniz olsun ki göklerde ve yerde ne varsa Allah'ındır. Açın gözünüzü, Allah'ın vaadi muhakkak ki haktr, gerçektir. Lâkin onların çoğu bunu bilmezler. O, hem can veren hem can alandır. Ve hepiniz O'na döndürülüp götürüleceksiniz." (Yunus Suresi, 55-56. Ayet-i Kerimeler)

Her şey O'nundur. Her şey O'na döner.

∞ "Dönüşünüz yalnızca Allah'adır. O'nun da her şeye gücü yeter." (Hud Suresi, 4. Ayet-i Kerime)

O'ndan başka güç sahibi yoktur, dönüşümüz yalnızca O'nadır.

∞ "Şüphesiz biz bütün yeryüzüne ve üzerindeki varis olacağız. Ve onlar da mutlaka bize döndürüleceklerdir." (Meryem Suresi, 40. Ayet-i Kerime)

∞ "Zulmedip dururlarken kendilerine mühlet verdiğim nice memleket halkı vardı ki sonunda onları yakalayivermiştim. Dönüş ancak banadır." (Hac Suresi, 48. Ayet-i Kerime)

∞ "Sizi boşuna yarattığımızı ve bize tekrar döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?" (Mü'minûn Suresi 115. Ayet-i Kerime)

∞ "Her nefis ölümü tadacaktır. Sonunda bize döndürüleceksiniz." (Ankebut Suresi, 57. Ayet-i Kerime)

∞ "Gerçekten biz hem yaşatırız hem öldürürüz. Sonunda dönüş yalnız bizdir." (Kâf Suresi 43. Ayet-i Kerime)

Semazen ölmeden önce ölür. Daim Allah'a döner.

∞ "Gökteki ilâh da yerdeki ilâh da O'dur. O hüküm ve hikmet sahibidir her şeyi bilir. Göklerin, yerin ve her ikisi arasındakilerin hükümranlığı kendisine ait olan Allah'ın şanı yücedir. Kıyâmet saatinin bilgisi de yalnız onun yanındadır.

Siz sadece O'na döndürüleceksiniz." (Zuhruf Suresi, 84-85. Ayet-i Kerimeler)

Kıyametten önce, anında ya da sonra O'na döneriz.

∞ "Zira gökleri ve yeri hak ile yarattı. Sizi şekillendirdi ve şekillerinizi de güzel yaptı. Dönüş ancak O'nadır." (Teğabun Suresi, 3. Ayet-i Kerime)

Şeklimizden geçer, O'na döneriz.

∞ "O sırada şehrin ta ucundan bir adam koşarak geldi ve: "Ey kavmim! Uyun o elçilere! Uyun sizden hiçbir ücret istemeyen o zatlara ki onlar hidayete ermişlerdir. Bana ne oluyor da kulluk etmeyecekmişim beni yaratana? Hep döndürülüp O'na götürüleceksiniz." (Yasin Suresi, 20-22. Ayet-i Kerimeler)

Şehrin ta öteki ucundan koşarız, sema ederiz.

O elçilere uyarız, huuuuu destur alır sema ederiz.

Kimseden bir kuruş istemeyiz, sema ederiz.

Bizi yaratana kulluk ederiz, sema ederiz.

Alemlerin Rabbine hamdolsun! Biz sema ederiz! Biz daim Allah'a döneriz!

Hüsnanur TÜRE

BUGÜN BİZ DE DÖNÜYORUZ AMA NEYİN ETRAFINDA?

-bir modern çağ sem'âsi üzerine-

Bu ay Şeb-i Arus üzerine düşünürken, Hz. Mevlânâ'nın o büyük sevdasını, teslimiyetini hayal etmeye çalıştım.

O, ölümü bir son değil bir vuslat olarak görüyordu; kavuşmanın, tamamlanmanın gecesi...

Ama sonra düşündüm: biz bugün bu sevdaya bu teslimiyete bu anlayışa ne kadar yakınız?

Evet biz de dönüyoruz — ama başka sebeplerle, başka merkezlerin etrafında. İşte tam olarak burada yıkılıyorum.. Şimdi sizinle yıkılışımı paylaşıyorum. Şairin de dediği gibi yıkılmak sadece binalara mahsus değil insanların da yıkıldığını gördüm..

Hz. Mevlânâ dönerken, her adımında merkezine yani aşkına biraz daha yaklaşırdı.

O merkez, o aşk Allah'tı; aşkın, teslimiyetin, hiçliğin kalbiydi.

Bizler de dönüyoruz bugün, bazımız farkında bazımız değil — ama bizim bu dönüşümüz başka türlü.

Biz Hz Mevlana'nın merkezinden farklı bir merkezde dönüyoruz.

Şehirde, ekranda, aynı sözlerin etrafında...

Bir telaşın, bir arayışın, bir kısır döngünün, bir olmayışın, bir kaybın içinde dönüyoruz ama neye yaklaştığımızı, nereye yaklaştığımızı hatta neyi aradığımızı bilmeyerek, bilince de unutarak dönüyoruz.

Bir zamanlar yıldızlar dönüyordu gökyüzünde ve gezegenler; peki şimdi dönen ne?

Ekranlarda parmaklarımız, çevirdiğimiz sayfalar, dönen dolaplar..

Bir zamanlar kalplerimiz yanardı yakılırdı Allah için, şimdi yanan elimizdeki telefonlarımızın bataryaları..

Kendimizi ışığa benzetiyoruz güya ama hep loş odalarda yaşıyoruz. Çünkü ışık etrafını aydınlatır biz kendimizi aydınlatmaktan aciziz..

Her bildirim bir zikre, her kaydırma bir dönüşe benziyor —

ama hiçbiri bizi "bir"e götürmüyor, tevhide götürmüyor, vahdete götürmüyor.. Aksine aklımızın kalbimizin içinde boş kullanışsız sayfalara götürüyor..

Belki de artık Allah'ı değil, kendi yansımamızı izliyoruz.

Belki de secdeye varan alınımız değil, kendi gölgemiz.

Her dönüşümüz biraz daha hızlanıyor, biraz daha anlamını yitiriyor..

Çünkü anlamı unuttuk.

Çünkü anlamını kaybettik.

Semâ hâlâ gökte dönüyor,

Peki ya biz?

Biz, yeryüzünde savruluyoruz kardeşlerim..

Belki de Şeb-i Arus çoktan yaşandı;

biz sadece onun hatırasının etrafında dönüyoruz; gerçeğinden uzak hedefinden uzak aşkımdan uzak..

Bu metin, modern dünyanın gürültüsünde Hz. Mevlânâ'nın sessizliğini duymaya çalışan bir avarenin notlarıdır.

Ahir zaman evvelinde yola çıkan bir derviş gün batımı aşarken dinsizler kervanının başında mazinin sırlarını fısıldadı atıye. Konuşurken dilsiz dudaksız hamuşan ile,duyanların ancak sırlanmış aynalarda beliren tılsımlı kelimeleri anlayanlardan olmasını diledi. Vururken mazinin sırları atıye dirildi diz çöküp boyun büken dervişin niyazı göklere. Elleri dizlerinde, yorgun ama teslim olmuş bir hâlde açtı gönlü Rabbine. Dünya yükünü taşımış, ömrünü çileyle yoğurmuş, sonunda toprağa sığınmıştı. Ebedi sessizlik çökerken kabrinin kalbine vurdu yeniden tok sesi kudümün ehline.

Başında destarı dimdik dururken mürşidi, boyun büküp sessizce duran dervişinin dokundu artık toprakla can bulan gönlüne. Sıyrıldı kefeni bin yıllık tozunu silkerken sineye. Sağ elini asırlık istirahatgâhına daldırıp çıkardı bir ayeti kerime."Velâ tekûlû limen yuktelu fi sebîli Allâhi emvâtunbelahyâun velâkin lâ teş'urûne" Allah yolunda öldürülenlere sakın "ölüler" demeyin. Çünkü onlar diridir, fakat siz farkında değilsiniz)

Yüz yıllık yalnızlığın koynundan sıyrılıp yüzünü göğe çevirdi yeniden, "Hakikat buradadır" der gibi dikerken gözlerini semaya. Taşların arasında adeta dua eder gibi yükseliyordu destarı. Sol elini kaldırıp bir mızrak sapladı mürşidi, diz çöküp niyazda gözyaşı döken dervişinin kalbine. Mızrağın üstünde:

"Allah bu yardımı size ancak bir müjde olsun ve kalpleriniz bununla tatmin bulsun diye yaptı. 'Yardım ve zafer' (nusret) ancak üstün ve güçlü, hüküm ve hikmet sahibi olan Allah'ın Katındandır." (Al-i İmran Suresi, 126. ayet)

Yarıldı gök, kapandı kabir ve açıldı uçsuz bucaksız yollarda parlayan mermiler. Mızrağı verdi derviş Mescid-i Aksa'da taş fırlatmaktan elleri nasır tutmuş evladın avcuna. Niyazdaki derviş sabr ile okurken kelamı, kırk erenler devirip taşları doldurdular meydana ıssız karanlığın ucundan. İman ile yürüyordu tüm şüheda yeniden Malazgirt ovasına. Alparslan yeniden sancağı dikerken Kudüsün göbeğine, elleri nasırlı çocuk koşuyordu beklenen son kurtarıcının ismini haykırarak göklere. Artık gözyaşları hüznün değil sevinçten dökülürken toprağa şahidesi şühedanın kanı ile vurdu günbatımında taşlara.Taşa vuran son gölgeden silinirken gözyaşı, selaleryükseldi arşı alânın kubbesinden ümmete. Üç asrın duası kabul olurken semada melekler göründü Bedir'den sonra yeniden meydanda.

Güneş ufuktan kaybolurken, taşların gölgeleri birleşti. Sanki geçmiş, gelecek ve anda saklı olan tüm dualar döküldü ol Resulü Kibriya'nın kubbesinden gönüle. Tek bir niyaz ile bükülen nasırlı parmaklar açılırken semaya soldu mısra sustu gün fısıldadı derviş:

"Her yol Hak'ka çıkar; yeter ki kalbinle yürü"

Sevdanın Son Kapısı

Simsiyah bir gecenin örtüsünü üzerine alıp yıldızları seyretmek gibidir kavuşmak. Aradığın O ise, her şeyde O'ndan bir iz bulur, her nefeste O'na kavuşmanın hayaliyle yanar insan. Zerreden küreye kadar âlemin her zerresi O'na koşar, O'na yönelir. Bu sevda yolunda yürüyen, aşk yolcusu olan Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Hazretleri gibi ölümünü düğün gecesi görenlerdendir. Gözünü ötelere dikenlerin, vuslatı ayrılıktan üstün bilenlerin yoludur bu.

Sûfiler için bu yol; bazen ateşten bir gömlek, bazen Abdülkâdir-i Geylânî Hazretleri'nin buyurduğu gibi "dikenli bir yol", bazen de Üstadımız Mustafa Özbağ (kaddesallahu sirrahu'l-azîz) Efendi Hazretleri'nin ifadesiyle "demir leblebi"dir. Bu yol, er kişilerin meydanı, canını meydana serenlerin yoludur.

Yola yolcu olmak gibi, vuslata ermek de vardır.

Mevlânâ Hazretleri, bitişin aslında başlangıç olduğunu öyle güzel yaşayarak öğretenlerden olmuştur ki;

Onun ölümü bir gidiş değil, Sevgili'ye varış oldu.

Sonu vuslata açılan bir kapı...

İnsan, her nefeste biraz daha yaklaşır O'na.

Her soluk, vuslatın sessiz habercisidir aslında. Kamışlığından ayrılan neyin feryadı gibi insanoğlunun da vuslata kavuşma hayali vardır.

Hazreti Mevlânâ Celâleddîn Rumî'nin mesnevisinde bu vuslatın feryadını dile getirir:

"Dinle, bu ney neler hikâyet eder,

Ayrılıklardan nasıl şikâyet eder."

Hiz. Mevlânâ (Mesnevi 1-2)

Bir gün gelir, insan içinden bir ses duyar: "Yol bitti." Oysa insan, biten değil; asıl başlayan yeredir. Çünkü vuslat, bir varış değil; varlığın çözülüp yoklukla yeniden doğmasıdır. Aşk öyle bir denizdir ki kulaç attıkça kıyı uzaklaşır. Ne kadar ilerlersen o kadar içinde kaybolursun ve kayboldukça "O"nu bulursun.

İşte Şeb-i Arus budur: Kalbin "Elestü bi-Rabbikum" (Ben sizin Rabbiniz değil miyim?) yankısını duyduğu an. (A'râf Suresi 172. Ayet-i Kerime)

Sevdanın son kapısı, ayrılığın bittiği yer. Ve o kapıdan içeri giren bilir ki kavuşmaların en güzelidir....

Çünkü toprak, toprağa döner ama ruh, geldiği yeri arar "Elest bezminde 'Belî' (evet) diyen" o saf hâline.

İşte Mevlânâ o gece sevgilisine kavuştu. Biz o geceyi ölüm sanırız, ama o, "Sevdanın Son Kapısı"ndan geçti.

"Ey mutmain olan nefis! Sen O'ndan râzı, O da senden râzı olarak Rabbine dön!" (Fecr, /27-28)

Derya BAŞDAĞ

فَالْيَوْمُ تَنْجِيكَ تَبْدَنِكَ

Peygamber Efendimiz Muhammed (sav) Hazretlerinin Hiyeroglif Mucizesi:

Firavun'un Cesedinin Korunması Örneği

Son zamanlarda görülen yaygın ve salgın hastalıkların sadece sağlık problemleri noktasında değil, birçok alanda neşet ettiğini görmekteyiz. Bunların en başını da insanın yaratıcısından uzaklığı manasında dini bozulma ve dini bozulmanın etkisiyle kaçınılmaz hale gelen ahlakî bozulma çekmektedir. Bozulmanın sebeplerine dair birçok madde saymamız mümkün fakat işin en temeline indiğimizde görüyoruz ki bir bağ problemi ve dolayısıyla İslam'ın iki temel kaynağı olan Kuran ayetlerine karşı olumsuz defanslargösterme ve hadisi şerifleri de reddetme yer almaktadır. Buna bağlı olarak ta bazı kimseler, akılcılık adına peygamber mucizelerini reddetme eğilimindedir. Oysa bu yaklaşım, ne bilimsel düşünceyle ne de tarihsel gerçeklikle bağdaşır. Çünkü mucizeler, doğa kanunlarının inkârı değil, o kanunları koyan Allah'ın dilediğinde farklı bir şekilde tecelli ettirmesidir. Tıpkı bir sanatçının kendi eserinde değişiklik yapma hakkı gibi, Allah da kevnî kanunları dilediği anda teğayyür etmeye muktedirdir. Ayrıca mucizeleri reddetmek, vahyin tarihsel bağlamını, insanlığın tecrübesini ve peygamberlik kurumunu zayıflatmaya çalışan modern akımlara bilinçsizce kapı aralamak demektir. Oysa sağlıklı düşünebilen bir insan için mucizeler, akli körelten değil, bilakis akla ufuk açan, insanı düşünmeye sevk eden ilahî işaretlerdir.

Araştırmalar yaptıkça bilimsel gelişmelerin, Kur'an'daki birçok ayetle örtüştüğü daha net görülmekte; arkeoloji, tarih ve tıp gibi alanlardaki bulgular, peygamber mucizelerinin birçoğunu yeniden gündeme getirmektedir. Firavun'un bedeninin bozulmadan kalması, embriyolojik aşamaların Kur'an'da tarif edilmesi, evrenin genişlemesi gibi örnekler, mucizeleri akıldışı değil bilakis gerçeğe en yakın açıklamalar haline getirmektedir. Dolayısıyla mucizeleri inkâr etmek, hakikati görmezden gelmekten başka bir şey değildir.

Kur'an'da Yunus Suresi 92. ayette "Biz de bugün senin bedenini arkandan gelenlere bir ibret olsun diye kurtaracağız. Bununla beraber, insanların birçoğu ayetlerimizden yine de gafilirdirler." buyrulur. Bu ifade, Firavun'un bedeninin bozulmadan korunacağını açıkça bildirir. Ancak Hz. Peygamber'in yaşadığı 7. yüzyılda Mısır'da mumyalama geleneğinin ayrıntıları bilinmiyordu. Üstelik Musa dönemindeki Firavun'un kim olduğu, nerede yaşadığı ve nasıl öldüğü konusunda kesin tarihî bilgi yoktu. Buna rağmen Kur'an'ın "bedenini kurtaracağız" demesi, akıselim olan herkes için mucizevi bir kitap olduğuna işaret etmektedir.

Mucizenin bir diğer yönü, Firavun'un bedeninin korunmasının yalnızca Kur'an'da haber verilmiş olmasıdır. Tevrat ve İncil'de Firavun'un akıbeti anlatılırken "denizde boğulduğu" belirtilir, ancak bedeninin kurtarıldığına dair hiçbir ifade yoktur. Eski Mısır metinlerinde de Musa ile mücadele eden Firavun'un öldükten sonra bedeninin nasıl korunduğuna dair bir bilgi bulunmamaktadır. Buna rağmen Kur'an'ın bu olayı ayrıntılı şekilde bildirmesi ve tarihin bunu doğrulaması, ilahî vahyin üstünlüğünü gösteren güçlü örneklerden biridir.

Bu konuya ek bir örnek olarak, hiyerogliflerde ve Mısır tıbbında yer alan bazı bilgilerin Kur'an'daki ifadelerle örtüşmesi de dikkat çekmektedir. Mısır tıbbı insan bedeninin belli süreçlerden geçtiğini resimsel anlatımlarla göstermiştir. Kur'an'da geçen "aleka" ve "mudğa" gibi embriyolojik kavramlar, 19. yüzyılda çözülen hiyerogliflerde benzer sembollerle açıklanmıştır. Bu bilgiler Peygamber Efendimiz (sav) döneminde bilinmiyordu. Embriyolojik gelişim süreçleri ancak mikroskobun icadı ve tıp çalışmalarıyla 20. yüzyılda ayrıntılı şekilde ortaya konmuştur. Bu da Kur'an'ın insanüstü bir bilgi kaynağından geldiğini gösteren başka bir güçlü delildir.

Bütün bu örnekler bir araya getirildiğinde, Kur'an'ın tarihten, arkeolojiden ve bilimin ulaştığı sonuçlardan çok önce haber verdiği gerçekler olduğu görülmektedir. Hz. Peygamber'in(sav) bu bilgilerden herhangi birine kültürel veya tarihsel bir erişimi yoktu. Buna rağmen Kur'an'da yer alan ifadeler, bilimin yüzlerce yıl sonra doğruladığı şekilde karşımıza çıkmaktadır. Firavun'un bedeninin korunmasının hem Kur'an'da açıkça vurgulanması hem de bilimsel araştırmalarla doğrulanması, bugün dahi inananlar için büyük bir ibret ve mucizedir.

Tüm bu örneklendirmelerden hareketle çıkaracağımız başka bir temel nokta da şu ki Üstadımız Mustafa Özbağ Efendi'nin deyimiyle: "Şu anki bilim, Kuran'ın gerisinde." Üstadımız 29.07.2025 tarihli İzmir sohbetinde mevzubahis konuyla alakalı şu değerlendirmelerde bulunmuştu:

Şu anki dünya üzerindeki bilim Kur'an'ın gerisinde... Şu anda teknoloji Kur'an'ın gerisinde... Bugünkü teknoloji olarak ileri gördüğümüz teknoloji Kur'an'ın gerisinde. Hem de çok çok gerisinde. Elimizdeki teknolojiler gerici bir teknoloji. Elimizdeki bilgiler gerici bir bilgi. Kuran'dan çok geriyiz. Kuran'dan öylesine geriyiz, öylesine geriyiz ki hadi bana bir şey yapın ateş onu yakmasın. Hadi bana bir şey yapın Ebabil kuşları nasıl o ateş oldu da toprak, o orduyu helak etti. Bana Ebabil kuşları gibi bana bir makine yapın. Veya ağzında onun öyle bir silah olsun ki tankı eritsin, toprak parçası gibi bir şey. Kuran'dan çok gerisiniz. Hadi öyle bir şey yetiştirin cinnilerle konuşsun, şeytanları esir etsin. Hadi bana bir teknoloji yetiştirin bütün kuşların dilini anlasın, bütün hayvanların dilini anlasın. Bunun matematiği var kardeşim. Her peygamber mucizesinin bağlı bir matematiği var. Her mucize akla hitap eder, matematiği var bunun. Bunun matematiğini bulun. Miracın matematiği var, miracın matematiğini bulun. Meleklerle görüşmenin matematiği var, bu sadece kalbî ilham değil ki, bunun matematiği var ya bulun. Bütün bilim adamları uğraşsın. KGB cinnilerle irtibat kurcam diye büro kurmuş kendine. MOSSAD cinni taifesiyle irtibat kurmak için bir merkez kurmuş. CIA cinni taifesiyle görüşmek, konuşmak, onları kullanmak için CIA servis kurmuş. Sen Türkiye'de naptın? Bizde hurufçular var, filancanın ölmesi lazım hadi okuyalım, okuyun bakalım... Öbürkü de diyor ki birisine, seni öldürmek için okuyorlar, o da meleleri topluyor Anadolu'dan kürt meleleri, hadi siz de okuyun ben ölmeyeyim. Onlar da okuyor. Onlar bir taraftan okuyor, onlar bir taraftan okuyor. Bırakın ilimle uğraşın! Şu cinni taifesiyle büyü yapacağınıza başka şeylerle uğraşın. Kuran bizden çok önce. E biz normalde liseye gidiyorduk, liseye giderken 9 tane gezegen vardı. Kuran bize 12 taneden bahsediyordu. Hadi nerede? Sonradan buldun. Varoluşu çözün hadi. Varoluşu çözerseniz her şeyi çözeceksiniz. Maddeyi çözümlayin. Maddeyi çözümlerseniz varlığı çözümleyeceksiniz. Daha maddeyi çözümleremedik. Ama Hz. Mevlana mesnevisinde "sen bu bütün varlığı bir hayal üzerine yürür gör" diyor. Hayal üzerine yürür gör. Senin madde dediğin şey hayalden ibaret, yok. Hadi bul onu. Senin madde dediğin şey, hayal... Nereye kadar elektronlar? Elektronlardan daha aşağı indir, ondan daha aşağı indir, e ondan daha aşağı in diyorum. Hayali bulacaksın yani madde diye gördüğün şeyin hayal olduğunu göreceksin, hal. Hadi bul. Biz ama takmışız başörtüyü, takmışız sakalı, takmışız cübbeyi, takmışız biz birisi yıllar önce, yıllar önce absürt bir fetva vermiş tavuktan kurban olur gibi, ayakkabıdan kurban olur gibi... Gördük ya televizyonda. Adam çıkardı ayakkabıyı, bundan da kurban olur dedi 28 Şubatta, dedi mi? Dedi. Bundan yüz yıl sonra diyecek ki birisi, ya bir tane din âlimi gelmiş ayakkabıdan kurban olur demiş, kurban olur ayakkabıdan diyecek, biz habire onu tartışacağız 100 yıl sonra. Aynı bunun gibi, birisi fetva vermiş, o fetvayı da bulmuşlar getirmişler nereden buldularsa. Bazen soruyorlar sohbetlerde, diyorum böyle bir şey okumadım hiç, olabilir ama diyorum bu normal değil. Sonra diyorum ben buna bakayım bir. İbnAbidin'e bakıyorum, Fetvayı Hindiyeye bakıyorum, Allah'ım en son Mabsut'a – bir kardeş aldı getirdi, Türkçesine çevirmişler çok geniş- bakıyorum yok böyle bir şey. Ya diyorum nereden buldunuz böyle bir fetvayı. Ya bir deli bir taş atıyor, kırk tane akıllı onu çıkarıcam diye uğraşiyor. Sonra millet te şunu düşünüyor – bu her ramazan tartışılır ya- Sanki İslam dini bilime karşı. Nereden buldunuz bu fetvayı, bu hükmü nereden buldunuz? Çok basit, yani sen iki maddeyi karıştırdın da yakıcı bir şey buldun da İslam buna dur mu dedi? Kim dedi ya? Allah bizi affetsin...

HER ŞEY O'NA FEDA

Sahabeler daima, Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) ile beraber olabilmenin derdi içindeydiler.

İki gönül arasında bir muhabbet bağı, düşünün. Öyle bir bağ ki her şey O'na feda...

“Anam, babam, canım, malım sana feda olsun Ya Rasulallah!” sözleriyle ifade ettikleri bir feda halindeydiler.

Bu sevgi, muhabbet Hazreti Ebubekir (radiyallahu anh) zirve idi. Her yerde Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) hayaliyle dolaşıyordu. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) isteyince Hazreti Ebubekir (radiyallahu anh) malının tamamını götürüp infak edenlerdendi.

Bir gün Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem):

— Hazreti Ebubekir'in (radiyallahu anh) malından istifade ettiğim kadar başka hiçbir kimsenin malından faydalanmadım, buyurmuştu.

Hazreti Ebubekir (radiyallahu anh) ise bu iltifatkar sözlere karşı gözyaşları içinde şöyle cevap verdi:

— Ben ve malım, yalnızca senin için değil miyiz Ya Rasulallah?¹

Uhud'dan sonra Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) ashabını, düşmanı takibe çağırmişti.

Birisi ağır, iki yaralı sahabi, Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) davetine mukabil, geride kalmamak için Hamrâu'l-Esed'e kadar birbirlerine tutuna tutuna gittiler, O'nun davetine icabet ettiler.

Onlar ki Peygamberimizi (sallallahu aleyhi ve sellem) öyle seviyorlardı ki O'nun vefatı üzerine, hayatta hiçbir şey onlar için değer ifade etmez oldu.

Abdullah bin Zeyd (radiyallahu anh), Peygamberimizi (sallallahu aleyhi ve sellem) vefat haberini alınca şöyle dedi:

“Ya Rabbi!

Artık benim gözlerimi âmâ kıl!

Ben, her şeyden çok sevdiğim Peygamberim'den (sallallahu aleyhi ve sellem) sonra artık dünyada bir şey görmeyeyim!..”

Duası kabul olmuş, gözleri âmâ olmuştu. Kendisini teselli etmek için gelenlere de şöyle dedi:

—Ben o gözleri Rasulallah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) bakmak için istiyordum. O'nun vefatından sonra dünyanın en güzel ceylanlarının gözüne sahip olsam ne çıkar?²

¹ (İbn-i Mâce, Fezâilü Ashâbi'n-Nebî, 11)

Fâtıma Validemiz (radiyallahu anh), ise Peygamber Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) vefatı üzerine hissiyatını şöyle ifade etmişti:

"Fahr-i Kâinatın Ukba âlemini teşrifi ile üzerime öyle bir musibet geldi ki o dert, üzerlerine dökülse gündüzler gece kesilirdi."

Sahabe, Peygamber Efendimiz'e (sallallahu aleyhi ve sellem) öyle bir muhabbet ve sadakat ile bağlıydılar ki müşriklerin ve münafıkların her türlü fitne ve vesveselerine karşı, her zaman kalbi itminan ile,

"O dediyse doğrudur." dediler.

Tam bir teslimiyetle,

"Allah ve Resulü (sallallahu aleyhi ve sellem) en iyi bilendir." dediler.

Sahabenin sevgi ve muhabbet denildiğinde Allah Resul'ünün (sallallahu aleyhi ve sellem) gönlünde yer alabilmek idi.

Ashap, dünyada Allah Resulü (sallallahu aleyhi ve sellem) ile beraberliğin ruhani lezzetini, ahirette de yaşayabilmek için ömürlerini vakfetti.

Sevban'ın (radiyallahu anh) hali buna en güzel misaldir. Onun dünyalık hiçbir şeyi yoktu. Onu en çok teessüre gark eden,

"Acaba ben ahirette Allah Resulü (sallallahu aleyhi ve sellem) ile beraber olabilecek miyim?" endişesi idi.

Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) bir gün Sevban'ı (radiyallahu anh) çok mahzun ve solgun gördü. Hüznünün sebebini sordu. Hazreti Sevban (radiyallahu anh) dedi ki:

"Ya Rasulullah! Öyle bir lezzet içindeyim ki eve gidiyorum, hasret içinde kalıyorum. Bu lezzeti kaybedeceğim diye korkuyorum. Siz ahirette peygamberlerle beraber olacaksınız. Ben ise kim bilir nereye savrulup kalacağım!"³

Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) Sevban (radiyallahu anh) gibi âşık sahabilerine şöyle dedi:

"Kişi sevdiğiyle beraberdir."⁴

Enes (radiyallahu anh) der ki:

"İslam'a girmekten başka hiçbir şey bizi, Ashab-ı Kiram'ı, Peygamberimizin (sallallahu aleyhi ve sellem) 'Muhakkak sen sevdiğinle berabersin.' hadisi kadar sevindirmemiştir."⁵

² (İbn-i Sa'd, II, 313)

³ (Bkz. Vâhidî, Esbâbu Nüzûlî'l-Kur'ân, s. 170)

⁴ (Buhârî, Edeb, 96)

⁵ (Müslim, Birr, 163)

O sevgiyle, muhabbetle Abdullah bin Ömer (radiyallahu anh Peygamber Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) Sünnet-i Seniyye'sine öyle sarılıyordu ki yolda giderken,

"Niçin şuradan döndün?" diye soranlara:

"Allah Resul'ünü (sallallahu aleyhi ve sellem) oradan dönerken gördüm, o sebeple O'nun yaptığını yapmak bana zevk veriyor." demişti.

Yüce Rabbim Sahabe gibi aşk ile muhabbet ile sevebilenlerden eylesin bizleri de inşallah.

Ne büyük nimettir, sevebilmek...

Selam olsun Hazreti Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem)

YELİZ ÇELİK

DE Kİ: “DUANIZ OLMASA RABBİM SİZE NE DİYE DEĞER VERSİN?”

“Şayet kullarım Beni sorarlarsa muhakkak ki Ben çok yakınım. Bana dua edince dua edenlerin duasına icabet ederim. Benim davetime koşsunlar, iman etsinler, doğru yola ulaşabilsinler.”

“Ey Rabbimiz! İnanmış, iman ettik, artık bizim suçlarımızı bağışla, o ateş azabından koru bizi: s abredenleri, sâdıkları, divana duranları, infak edenleri, seherde istiğfar ederleri...”

“De ki: Karanın ve denizin karanlıklarından sizi kim kurtarır? Ona gizliden gizliye yalvara yalvara dua edersiniz: ‘Bizi buradan kurtarırsan kesinlikle şükredenlerden olacağız!’ De ki: Sizi ondan ve her türlü sıkıntıdan Allah kurtarır. Sonra ortak koşarsınız.”

“Çaresiz kalıp kendisine dua ettiği zaman duasını kabul eden, fenalığı gideren, gelmiş ve geçmişlerin yerine sizi yeryüzünde hükümdar eden kim? Allah ile beraber başka bir ilah mı? Siz ne kadar az düşünüyorsunuz?”

“Allah’ım! Doğru yolda yürümeyi bana ilham et, nefsimin şerrinden beni koru.”

“Rabbimize yalvara yalvara ve için için dua edin. Şüphesiz O, haddi aşanları sevmez.”

“İnsan, çok dua ettim ettim de duamın kabul edildiğini görmedim, der. Dileğinin gecikmesinden dolayı usanır da duayı terk eder. İşte haddi aşmak budur.”

“İlahî! Hatalarımı, bilgisizlikten dolayı hatalarımı, her şeyde israfımı ve benden daha iyi bildiğin kusurlarımı affeyle. Allah’ım! Şakamı, ciddi hâlimi ve bilerek işlediğim günahı affeyle. İtiraf ederim ki, bu kusurların hepsi bende vardır. İlahî önceden işlediğim ve bundan sonra işleyeceğimi sandığım, gizli ve açık yaptığım ve benden daha iyi bildiğin günahlarımı bağışla. İlerleten de gerileten de Sen’sin. Sen her şeye kâdirsin.”

“De ki: Ey gökleri ve yeri yaratan, görünmeyen ve görünenleri bilen Allah’ım! Kullarının arasında görüş ayrılığına düşükleri konuda hükmü sen vereceksin.”

“Ey Rabbim! Bozan, ifsad eden topluluğa karşı bana yardım et!”

“Ben Rabbime gidiyorum. O, bana yolunu gösterir.”

“Ey kalpleri çeviren! Kalbimi dinin üzerinde sabit kıl.”

“De ki: Allah diye dua edin yahut Rahman diye dua edin. Hangisiyle dua ederseniz edin, bütün güzel isimler O’nundur...”

“Sizler, ‘Yâ ze’l-celâli vel- ikrâm’a devam ediniz...”

SAFA

Senigördügözüm, deli oldu safasından, zikrinden,
Nereyeuçsa bu beden sükut bulur, Heyecandan
kabına sığmaz bu can, Bu ne yangın ki su dökülse
harlar ateşim, Sönme istemem.

Bu ne güzel gözyaşı ki
Dursun istemem
Pınarın başında sen
Göz sen, yaş sen
Bazen içime akar, bazen gözden akar,
Demem dursun.
Tüm neşelerden daha tatlı gönlüme
Senin özleminle dökülen yaş.
Hasret yine yorulur da
Bizi birliğe taşır sultanım
Yanmanın, suyun farkı mı var?
Aynada yüzüm sen
Sema eder gönlüm şevk ile
Dağdaki ot sevincimi bilir
Çiçekler toprak senin nefesin kokar
Dünya zindandan çıkar Aşk olur
Aşk sen olunca
Bin sev istemeyiz sarhosluğumuza baki olsun,
Takan ne güzel yakmış bize sevgiimi, içimiz serin selametli

Ilgın CENGİZ

Emanetin Adanı:

Ebu Ubeyde bin Cerrah Radiyallahu Anh

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bir gün ashabının önünde durdu ve buyurdu: "Her ümmetin bir emini vardır. Bu ümmetin emini de Ebu Ubeyde bin Cerrah'tır." (Buhârî, Menâkıb, 25)

İşte bu sözü duyan gönüller, bir daha o ismi unutmadı. Ebu Ubeyde bin Cerrah (radiyallahu anh) sadece bir sahabe değil; emanetin, sadakatın ve teslimiyetin yaşayan timsaliydi. Onun kalbinde ne mal, ne makam ne de dünya vardı. O kalp, yalnızca Allah ve Rasulü sevgisiyle doluydu. Cahiliye Dönemi'nde asil bir Kureyşliydi. Ama İslam nuru onun kalbine düşünce bütün asaletini tevazuya dönüştürdü. Müslüman olduğunda ailesi ona düşman kesildi. Bedir'de kendi babasıyla karşı karşıya geldi. Kılıcını indirmemek için tereddüt etti ama Allah'ın emri ağır bastı, iman galip geldi. O an, babasının değil, nefsinin ipini kesmişti. Rabbine sadakat, onun için her şeyden üstündü. Rasulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) yanında geçen yıllar boyunca cömertliğin ve vefanın sembolü oldu. Yeri geldi aç kaldı, yeri geldi ganimetleri kardeşlerine verdi. Bir gün Hazreti Ömer (radiyallahu anh) Şam'a gittiğinde onu ziyaret etti. Ebu Ubeyde'nin (radiyallahu anh) evinde sadece bir hasır, bir su kırbaşı ve bir kılıç vardı. Hazreti Ömer gözyaşlarını tutamadı: "Dünya seni değiştirmemiş Ebu Ubeyde..." dedi. O ise tebessüm etti: "Dünya bizi misafir etti, fazla kalmayacağız." İşte onun zühdü, dünya eşyasında değil, dünyanın gönle sızmasındaydı.

Ebu Ubeyde (radiyallahu anh) Hazreti Ebû Bekir ve Hazreti Ömer'in dönemlerinde orduların başında bulundu. Şam fetihlerinde askerleri aç kaldığında kendi azığını onlarla paylaşırdı. Askerleri onun bu hâline "Ebu Ubeyde, ümmetin babası gibidir." derlerdi. Fakat o hiçbir zaman övülmeyi sevmedi. Zafer kazandığında secdeye kapanır, "Bu bizim değil, Allah'ın lütfudur." derdi. Yeri geldi kumandan oldu ama hiçbir zaman nefesine kumandan olmadı.

Veba hastalığı Şam topraklarını sardığında Hazreti Ömer (radiyallahu anh) ona haber gönderip "Seni buradan alayım, çünkü ümmetin sana ihtiyacı var." dedi. O ise "Rabbimin takdirinden kaçmak mı istiyorsun ey Ömer?" diye cevap verdi. Kadere teslimiyetin bu kadar zarif hâli, sadece teslim olmuş gönüllerde olurdu. Çok geçmeden hastalığa yakalandı. Şehit olurken etrafındakilere şöyle dedi: "Ben sizden ayrılıyorum. Rabbime gidiyorum. Size vasiyetim, Allah'a ve Rasulü'ne itaatte gevşeklik göstermemenizdir." Onun mezarı sessizdir ama emaneti gürültüsüz bir nur gibi hâlâ yürür bu ümmetin damarlarında...

Ebu Ubeyde bin Cerrah (radiyallahu anh) emaneti taşıdı ve Rabbine emanet etti. Bizler ise o emaneti yaşamakla yükümlüüz. Çünkü iman, bir sözü değil; bir teslimiyeti omuzlamaktır.

Rabbim bizleri de onun gibi sadakatle yaşayan, emaneti koruyan ve dünyaya misafir gibi bakan kullarından eylesin.

Selam ve dua ile...

DÜĞÜN GÜNÜ

Ahmet hızla yol alan otobüsün camında kendi gölgesi ile oyun oynuyordu. Annesine ara ara "Anne, ağaçlara baksana, dokunsam sanki yakalayacağım onları." diyordu. Gülnur Hanım oğlunun başını okşuyor, oyunlarına eşlik ediyordu. Ahmet yorulmak bilmeyen bir enerji ile haylazlıklarına devam ediyor, ablası Fatıma karşı koltukta okuduğu kitabından küçük küçük notlar alıyor arada da Ahmet'e şakalar yapıyordu. Ahmet esnemeye başlayınca annesi, Ahmet'i usulca kucağına alarak başını göğsüne yaslayıp uykuya geçmesini sağladı. Gecenin sessizliğinde, radyodan çalan ince bir müzik eşliğinde araç yoluna devam ediyordu. Derken Gülnur Hanım'ın da gözleri kapandı. Fatıma kitabı ile yola yarenlik ederken otobüsün anifren yapması ile Ahmet ve Gülnur Hanım uyandı. Ahmet annesinden su istedi. Otobüsteki görevli personel yüksek ses ile anons yapıyordu: "Araç dinlenme tesisine girecek ve yaklaşık otuz dakika burada konaklayacağız." Araç perona yanaştı, yolcular sakin adımlar ile araçtan inmeye başladılar. Gülnur Hanım, Ahmet'e önce bir bardak su içirdi sonra hep birlikte kahvaltı salonuna geçip bir şeyler yediler. Zamanları kısıtlı olduğu için hızla masadan kalkıp mescite geçtiler. Gülnur Hanım ve Fatıma abdest alırken Ahmet de ellerini ovuşturarak dışarıda bekliyordu. Sabahın ayazı Ahmet'i üşütmüş olacak ki Gülnur Hanım abdest aldıktan sonra oğlunu iki kolunun arasına alıp şefkat ve sevgisiyle sarıp sarmalıyordu. Sabah saat 06:00 sularıydı. Gülnur Hanım ve Fatıma sabah namazını kılarırken Ahmet de mescitte kikitapları karıştırıyordu. Gülnur Hanım namazını tamamladıktan sonra Ahmet'i de alarak otobüse doğru yürüdüler. Fatıma biraz geride kalmıştı. Gülnur Hanım arkasına doğru seslenerek "Hadi kızım geç kalmayalım." diyordu. Fatıma'nın gözü ise restoran camında asılı olan afişe takıldı. Afişte şöyle yazıyordu: "Vuslatın 752. Yıl Dönümü Uluslararası Anma Töreni Şeb-i Arus Kutlamaları" Camın önünde bir müddet durup afişe bakan Fatıma, sonrasında hızla ilerleyerek otobüse doğru yürüdü. Trabzon'dan başlayan yolculuğun bitmesine yaklaşık üç saat kalmıştı. Hava yavaş yavaş aydınlanıyor, güneş kendini gösteriyordu.

Ahmet 7 yaşında olmasına rağmen algıları ve muhakemesi akranlarına göre daha açıktı. Mescitte okuduğu kitabın kapağındaki ismi sordu annesine, kitabın kapağında şöyle yazıyordu: Edebül Müfred. Telaffuzunda zorlansa da Ahmet, "Anne, Edebül Müfred ne demek?" dedi annesine. Annesi Gülnur Hanım, güzel ahlak ve görgü kurallarını anlatan bir kitap, dedi ve Peygamber Efendimizin (sallallahu aleyhi vesellem) şu hadisi şerifini paylaştı Ahmet ile: "Müminlerin iman bakımından en mükemmeli, ahlâk bakımından en güzel olanıdır." (Ebû Dâvûd, Sünnet, 15) Cenabı Allah (Celle Celaluhu) seni de o zümrede olanlardan eylesin inşallah diyerek Ahmet'e dualar edip yanağını okşadı.

Fatıma'nın zihni gördüğü afiş ile meşguldü, yaklaşık on sekiz saat süren yolculuklarının sonuna yaklaşmışlardı. Tekirdağ otoparkında amcaları Mustafa Bey, kendilerini bekliyordu. Araç durdu Ahmet koşar adımlar ile amcasının boynuna sarıldı. Mustafa Bey "Hoş geldin Gülnur, hoş geldin Fatıma, gelişinizle bizleri çok mutlu ettiniz." dedi ve bavulları da araçtan alarak eve doğru yola çıktılar. Tekirdağ otoparkında amcaları Mustafa Bey, kendilerini bekliyordu. Araç durdu Ahmet koşar adımlar ile amcasının boynuna sarıldı. Mustafa Bey "Hoş geldin Gülnur, hoş geldin Fatıma, gelişinizle bizleri çok mutlu ettiniz." dedi ve bavulları da araçtan alarak eve doğru yola çıktılar. Yengeleri Zeynep Hanım kahvaltı sofrasını hazırlamış, pencerenin önünde misafirlerini bekliyordu. Ahmet, apartmanın merdivenlerini ikişer ikişer çıkıyordu venihayet yorucu bir yolculuk yerini mutlu bir kavuşmaya bırakmıştı. Kahvaltılar yapıldı, sofralar toparlandı. Fatıma mutfağa geçerek kahve yapmaya koyuldu. Fatıma'nın aklı yine o afişteydi.

Fatıma kahveleri salona getirdi, ev halkına ikram ettikten sonra Ahmet ile biraz oyun oynadı. Sonrasında hayatını Kuran ve sünnete vakfeden amcası Mustafa Bey'e dönerek "Amca, müsaadeniz olur ise size bir şey sormak istiyorum." dedi. Mustafa Bey "Tabi kızım,buyur." dedi. "Yolculuk esnasında mola yerinde gördüğüm afişte, Vuslatın 752. Yıl Dönümü Uluslararası Anma Töreni Şeb-i Arus yazıyordu. Şeb-i Arus ne demek?" diye sordu Fatıma.

Mustafa Bey, yaklaşık olarak otuz altı yıllık hayat yolculuğunu sufilik yolunda, Kuran ve sünnet mucibince yaşamaya gayret eden bir üstattı. Fatıma'dan duyduğu soru karşısında yüzünde harikulade bir tebessüm beliriverdi. Fatıma'yı yanına çağırarak "Otur bakalım yamacıma kızçe." dedi. Ve o muhteşem sohbet orada başladı. "Şebi Arus demek, Hz. Mevlana Celeleddin Rumi'nin ölüm gecesi, Mevlana'ya göre ise düşün gecesi. Rabbine kavuştuğu geceyi, Kuran ve sünnet mucibince anma günüdür. Mevlana demek ise Allah'a (Celle Celaluhu) ram olan kişi, Allah'a (Celle Cellaluhu) teslim olan kişi demektir ve bu ismi de yine kendisine insanlar vermişlerdir." diyerek sohbetine Hz. Mevlana'nın şu sözleri ile devam etti: "Ben yaşadığım sürece Kur'an'ın kölesiyim, Muhammed Mustafa (sallallahu aleyhi vesellem)'in yolunun tozuyum. Kim benden bunun dışında bir şey naklederse ben o sözden de o sözü söyleyenden de şikâyetçiyim." Buradan da anlaşılacağı üzere Mevlana Celeleddin Rumi hazretlerinin Kuran ve sünnete bağlılığını görmekteyiz. Mevlana hazretleri hoşgörülü bir kişiydi. Bu hoşgörüsünü de yine Muhammedi Mustafa'dan (sallallahu aleyhi vesellem) almıştır.

Mevlana deyince onu Şemsettin Tebrizi'den ayıramayız, çünkü Hz. Şems Mevlana'ya, kadar tanınan bir kimse değildi. Rivayete göre, irşat etmekle ilgili, kendisi çokça dua edermiş, Şemsettin Tebrizi hazretleri bir gün rüyasında Konya şehrinde Hz.Mevlana'yı görür Hz. Mevlana'yı görünce Konya'ya gelerek rüyasına tabi olur. Konya'ya geldiğinde etrafındaki herkese Mevlana'yı sorar. Meran bağlarında yaşadığını öğrenir. Kendi halinde yolda yürürken uzaktan Mevlana hazretlerinin bineği üstünde geldiğini görünce heyecan ile kendi kendine konuşarak, işte rüyamda gördüğüm kişi bu kişi diyerek yanına yaklaşmak ister ancak talebeleri müsaade etmezler. Hz. Şems'i oradan uzaklaştırmaya çalışırlar. Ancak Hz. Şems kararlı ve ısrarlı hareketleri ile müsaadenizle bir soru sormak istiyorum, diyerek Hz. Mevlana'nın yanına ulaşır. O esnada Hz. Mevlana'nın bindiği hayvan etraftaki herkese tekme vurmaya, kafası ile kalabalığı dağıtmaya başlar. Mevlana hazretleri o anda önemli bir şey olduğunu anlar ve talebelerine "Çekilin, sorsun sorusunu." der. Hz. Şems büyük bir mutluluk ile sorusunu şöyle yöneltiyor: "Hz. Muhammed Mustafa (sallallahualeyhi vesellem) 'Sana hakkıyla kulluk edemedim Ya Mabud!' dedi ve ağladı. Oysaki ümmetinden olan Beyazıt Bestami dedi ki 'Var mı şanı benden daha yüce!' Hangisi büyük ki?" dedi. "Muhammed Mustafa mı (sallallahu aleyhi vesellem) yoksa ümmetinden olan Beyazıt Bestami mi?" Hz.Mevlana duyduğu soru karşısında bineğinden aşağıya indi ve dedi ki "Hz. Peygamber'de (sallallahu aleyhi vesellem) öyle bir mana vardı ki o bir derya gibiydi; içtikçe içti, içtikçe içti yok mu daha dedi. Ama ümmetinden olan Beyazıt Bestami onun gibi bir derya değildi. İçti, sarhoş oldu, var mı bana yan bakan dedi. Bu cevabı alınca Şemsettin Tebrizi "Allah!" dedi ve bayıldı. Çünkü aradığını bulmuştu. Baygın halde, olan Hz. Şems'i talebeler oradan alıp tekkeye götürdüler.

Hz. Şems, Mevlana hazretlerini o kadar çok sevdi ki Mevlana da onun sevgisine kendi sevgisi ile karşılık verdi. Ondan sonra Mevlana hazretleri şöyle dedi: "Ayım Şems, günüm Şems, canım Şems, ruhum Şems, sen olmasaydın ne Allah'ı (Celle Celaluhu) bilebilirdim ne de Muhammed Mustafa'yı (sallallahu aleyhi vesellem) bulabilirdim." dedi. Hz. Mevlana'nın Mevlana'lığı da böylelikle başlamış oldu.

Fatıma sohbeti hayranlık içinde dinlemeye devam ediyordu. Mustafa Bey bir eğitimci üslubu ve muazzam bilgi dağarcığı ile Fatıma'nın kalbine dokunmaya devam ediyordu. Bir taraftan da içinden sessizce Allah'ı (Celle Celaluhu) zikrediyordu. O sırada içeriye annesi Gülnur Hanım girdi. Fatıma heyecanlı bir ses tonu ile "Anne, Mustafa amcam bana uzun zamandır merak ettiğim Hz. Mevlana ve Şeb-i Arus gecesi ile ilgili sohbet veriyor sen de bu sohbeti dinlemek ister misin?" dedi.

Gülnur Hanım, hemen divanın üzerindeki minderi alıp yere oturarak, o harikulade sohbeta dahil oldu.

Mustafa Bey, sohbeti esnasında Pir Efendi'ye olan sevgi ve muhabbetinden olacak ki coştukça coştı, aktıkça aktı ve sohbetine Hz.Mevlana'nın öğretisi ile devam etti. Mevlana hazretlerinin öğretisi sevgi, aşk, tevazu ve hoşgörü üzerine kuruluydu. Allah'a (Celle Celaluhu) ulaşmanın yolunun ise sevgiden geçeceğini, insan eğer severse sevdiğinin her şeyi olacağını aktarıyordu. Diğer taraftan da insanlığa umut müjdeliyor ve diyordu ki Pir Efendi "Gel, ne olursan ol gel, ateşe de tapsan puta da tapsan gel! Bin sefer tövbe şişesini kırsanda yine gel, bu dergâh mitsizlikler dergâhı değil." diyordu. Yeryüzü bir arzdir bu arzda ümitsizlik yoktur. Ne muhteşem bir öğreti, ne ince bir davet ve insanoğluna bir çağrı, bir ikram, bir ltuftu.

Hz. Mevlana, aşk tohumu dikmiştir bu topraklara... Yeryüzünde bir tek dil vardır, o da âşıkların dilidir. Aşığın dili harfsizdir. Nerede olsa nefes aldığında tanırısın. Çünkü bakışında, duyuşunda aşk vardır, sevgi vardır. Ve o aşkın sesine müştaktır. Onu dinler. Âşıkta aşk tecelli ettiği için konuşan aşktır. Konuşan aşk, dinleyen aşk, susan aşk, aşkın dili, aşkın gözü, aşkın eli, aşkın kulağı olur. Hz. Mevlana der ki biz varlığın tamamını severiz. Çünkü bu varlığı Allah (Celle Celaluhu) yaratmıştır. Varlığın içerisinde en mükemmel olan insandır. İnsan eşrefi mahlukattır. İnsan Ademiyet makamındadır ve sevilmeye layıktır. Hz. Mevlana Allah (Celle Celaluhu) Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) ve insan sevgisi ile yoğrulmuştur. Ve yine Hz.Mevlana şöyle buyuruyor: "Biz pergelin iki sivri ucu gibiyiz. Bir ayağımız ile şeriatı Muhammedîye bağılıyız, diğer ayağımız ile yetmiş iki buçuk milleti seyran ederiz." Bunun anlamı bir ayağımız şeriatı Muhammedide, diğer ayağımızile âşıkların gönüllerinde dolaşırız. Biz öbür ayağımız ile âşıklarla hemhal oluruz. Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre aşk tohumu dikmiş bu topraklara, biz aşksız yaşayamayız, demişlerdir.

Mustafa Bey, Fatıma'ya "Kızçe, sohbetimizi Mevlana hazretlerinin düğün günü ile sonlandıracağım." dedi ve şöyle devam etti. ldğm gün tabutum götürülürken bende bu dünya derdi var sanma, benim için ağlama yazık vah vah deme. Şeytanın tuzağına düşersen, o zaman eyvah demenin sırasdır. Cenazemi gmdğn zaman ayrılık ayrılık deme. Benim buluşmam, kavuşmam işte o zamandır. Beni toprağı verdikleri zaman elveda elveda demeye kalkışma. Mezar Cennet topluluğunun perdesidir. Batmayı gördün ya doğımayı da seyret. Güneşten aya hiç ziyan gelir mi? Yere hangi tohum ekildi de bitmedi, insan tohumu bitmeyecek diye şpheleniyorsun? Toprağı konulduğumu sanıyorsun değil mi? Ayağımın altında yedi gök vardır." dedi. Fatıma sze atıldı, 752 yıl boyunca bu dünyadan gçmş oldukları halde sevgi ile anılmak öğretisini yaşamak ve yaşatmak ne kadar kıymetli, değil mi Mustafa amca?" dedi. Mustafa Bey, "Onlar llerden sayılmamış, onlar dirilerden sayılmış. Bu dirilerden sayılanlardan en önemlisi ise Peygamberlerden sonra Hz. Mevlana Celeleddin Rumi'dir. Peygamberlerin arkasından velilerin hepsi de hayır ile yad edilmiştir. Onlar toprağı gömülmüşler ama Ayet-i Kerime şöyle tecelli etmiş: Onlara l demeyiniz, onlar diridirler ama sizler göremezsiniz. Demek ki onlar lmemiş Fatıma." dedi. Fatıma ise Mustafa amca, bu harikulade sohbetinizin bana katkılarını müsaadenizle paylaşmak istiyorum, dedi ve sözlerine şöyle devam etti: Hz. Mevlana demek aşk demek, sevgi demek, umut demek, Allah'a giden yolda kılavuz demek. Bundan sonra kitaplığımda, eserlerine hayatımda ise öğütlerine, felsefelerine, bir tamam yer vereceğim Mustafa amca, dedi ve annesi ile birlikte odadan ayrıldılar.

Hz. Mevlana Celeleddin Rumi'nin öldüğü günü bayram eden, öldüğü günü düğün günü eden o muhteşem Pir'in yolundan ve izinden Cenabı Hak gitmeyi nasip ettiği gibi son nefesimize kadar da Kuran ve sünnete sımsıkı yapışanlardan eylesin. Cenabı Allah'ın mevcudiyeti yarattığını düşünüp onun önünde tevazu ile kulluk yapmayı hedefleyen kullarından olmak duası ile.

Kaynakça: (2018 Şeb-i Arus programından)

MUHAMMED İBN-İ ARABÎ

Muhammed ibn-i Arabî Hazretleri 17 Ramazan 560 (28 Temmuz 1165) tarihinde Endülüs'ün güneydoğusundaki Tüdmîr (Teodomiro) bölgesinin başşehri olan Mürsiye'de (Murcia) doğdu. Murcia bugün İspanya'nın güneydoğusunda, aynı adı taşıyan özerk bölgenin (Región de Murcia) başkentidir. Şehir tarih boyunca Arapça "Mursiya" (مرسية) olarak da anılmış ancak modern dönemde resmi ve yaygın adı hâlâ Murcia olarak kullanılmaktadır.

Çok fazla eser kayda almış olduğundan eserlerinde ailesi, yakınları, hocaları, yaşadığı yerler ve tanımış olduğu şahsiyetler hakkında bilgiler vermekte olup hakkında bilinenler geniş ölçüde bunlara dayanmaktadır.

Babası Ali b. Muhammed, Abbasî Halifesi Müstencid-Billâh'ın kumandanı ve yöre valisi Muhammed b. Sa'd İbn Merdenîş'in hürmet ettiği bir kişiydi, aynı zamanda filozof İbn Rüşd'ün yakın arkadaşıydı. İbnü'l-Arabî babasının çok Kur'an okuyan, fıkıh ve hadis ilmiyle uğraşan takva sahibi bir zat olduğunu; Nûr isimli annesinin ise Ensar soyundan geldiğini, Fâtıma bintü'l-Müsennâ adlı bir kadın velînin sohbetlerine katıldığını söyler.

İbnü'l-Arabî soylu bir Arap sülâlesinden geldiğini (Dîvân, s. 47), ceddinin Benî Tay kabilesine mensup bulunduğunu ve cömertliği ile meşhur Cahiliye Dönemi şairlerinden Hâtim et-Tâî'nin de büyük dedelerinden biri olduğunu belirtmektedir.

İbnü'l-Arabî'nin görüşlerini takdir edenler; onun tasavvufta otorite oluşunu kendisine "Şeyhü'l-Ekber", dinî ilimlerde müceddid oluşunu da "Muhyiddin" lakaplarını vererek ifade etmek istemişlerdir. Ancak kendi adını birçok yerde (el-Fütûhât, I, 267; III, 339, 431; IV, 457, 553; Dîvân, s. 57) Muhammed İbnü'l-Arabî olarak kaydettiğinden bu şeklin tercih edilmesi daha doğrudur.

İbnü'l-Arabî sekiz yaşına gelinceye kadar bu şehirde ikamet eden ailesi, bir süre sonra Endülüs'ün o sıradaki başşehri olan İsbîliye'ye (Sevilla) göç etti. Bölgenin yeni emîri Ebû Ya'kûb el-Muvahhidî kültüre önem veren bir devlet adamıydı; felsefe, tıp, astroloji ve edebiyata da özel bir ilgisi vardı. Etrafına İbn Tufeyl, İbn Rüşd ve İbn Zühr gibi meşhur ilim ve fikir erbabını toplamış; pek çok şair, musikîşinas, âlim ve filozofu da bir araya getirmişti. Sevilla bugün eski popülerlerini kaybetmiş olsa da İspanya'nın güneybatı kesiminde Endülüs (Andalucía) özerk bölgesinin merkezi ve en büyük şehridir.

İbnü'l-Arabî, İsbîliye'de böyle bir kültür ortamında bulûğ çağlarında bir manevi işaretle inzivaya çekilip kendi iç âlemindeki hazineleri ortaya çıkarmaya karar verdiğini, bazan on dört ay kadar süren bu halvet ve riyâzetlerin neticesinde mârifet kapılarının kendisine yavaş yavaş açılmaya başladığını söyler (el-Fütûhât, I, 616).

¹ <https://tr.wikipedia.org/wiki/Murcia>

² <https://islamansiklopedisi.org.tr/ibnul-arabi-muhyiddin>

Bu sıralarda henüz on beş on altı yaşlarında bulunan İbnü'l-Arabî, İbn Rüşd'ün dikkatini çekmiş, İbn Rüşd bu gençle tanışmak için babasından görüşme talebinde bulunmuştu. İbnü'l-Arabî, felsefi bakış açısıyla tasavvufi bakış açısının mukayesesi bakımından önemli semboller içeren bu görüşmede filozofun kendisine, "Senin keşif ve feyz-i ilâhîde bulduğun şey mantığın (nazar) bize verdiği şey midir?" diye sorduğunu, ona hem "evet" hem "hayır" diye cevap verdiğini, "Bu 'evet' ve 'hayır' arasında ruhlar yerlerinden, boyunlar cesetlerinden fırlar." deyince İbn Rüşd'ün benzinin sarardığını, titremeye başladığını, birden sanki elli yaş yaşlandığını söyler ve bu görüşmenin sonunda İbn Rüşd'ün herhangi bir eğitim ve öğrenim görmeden bilgisiz olarak halvete girip de böyle bir bilgiyle oradan çıkan birini kendisine tanıttığı için Allah'a şükrettikten sonra, "Zira artık bu gibi hallerin erbabı kalmadı, biz hiç görmedik." dediğini, kendisinin de, "Allah'a hamdolsun ki işte biz bu zamanda bunlardan biriyiz" diye karşılık verdiğini kaydeder (el-Fütûhât [nşr. Osman Yahyâ], II, 372-373).

İbnü'l-Arabî, ilk Kur'an derslerini "ehl-i tarîk" olduğunu bildiği komşuları Ebû Abdullah el-Hayyât adlı bir kişiden aldı. İlk halvetlerinden birinde gerçekleştiğini söylediği manevi görüşmesinde Hazreti Peygamber'in kendisine yönelttiği, "Bana sımsıkı tutun kurtulursun." şeklindeki buyruğunu hadisleri zahiren de tahsil etme manasında anlayarak uzun bir süre hadis ilmiyle meşgul oldu.

On sekiz yaşında iken Lahmî'den kırâat-i seb'a, aşere ve takrîb öğrenimi gördü. Lahmî'den ayrıca İbn Şüreyh'in el-Kâfi'sini, Abdurrahman b. Abdullah es-Süheylî'den de bazı hadis kitaplarının yanı sıra İbn Hişâm'ın es-Sîre'sinin şerhi olan er-Ravzü'l-ünûf isimli kitabını okudu. Kadı İbn Zerkûn'un derslerine uzun bir süre devam edip icazet aldı (Kendisi, bütün hocalarının ve okuduğu kitapların listesini el-İcâze adlı eserinin başında saymıştır [s. 23-32]). Bu suretle zahirî ilimlerde yeterli derecede eğitim aldıktan sonra manevi ilimlerde derinleşmek üzere halvet ve murakabeye daha fazla yönelen İbnü'l-Arabî, 580 (1184) yılında seyrüsülûkünün henüz başında iken bazı tasavvufî makamlara ulaştı (el-Fütûhât, II, 425).

Başlangıçta kendisine dertlerini açacağı hiçbir rehberi olmadığını söyleyen İbnü'l-Arabî, sonraları gerek zahir gerekse bâtin ehli birçok üstattan istifade etmiş; büyük bir kadirşinaslık örneği olarak kendilerinden faydalandığı 300'ü aşkın kişinin manevi hallerine ve hikmetli sözlerine yeri geldikçe el-Fütûhât, Kitâbü'l-İkûb, Dürretü'l-fâhire ve Rûhu'l-İkûb gibi eserlerinde isimlerini de vererek temas etmiştir. İlk müşdidinin adını Ebü'l-Abbâs el-Uryebî olarak verir. Gerçek tahkik yoluna intisabının yine bu yıllarda Hızır ile ilk karşılaşım ondan hırka giymesinden sonra gerçekleştiğini söyler (a.g.e., I, 186).

Yirmi altı yaşında iken Cezîretülhadrâ (Algeciras), Sebte (Ceuta), Fas ve Tilimsân yoluyla Tunus'a giden İbnü'l-Arabî bir süre burada kalarak aralarında daha sonra el-Fütûhâtü'l-Mekkiyye'yi kendisine ithaf edeceği Şeyh Abdülazîz el-Mehdevî'nin de bulunduğu sufilerle görüştü.

İki yıl sonra tekrar İsbîliyye'ye döndü. Birkaç defa gittiği Fas'ta dört yıl kadar kaldı. Burada da pek çok sufi ile tanıştı. Kendisine yaklaşık yirmi üç yıl arkadaşlık ve yoldaşlık edecek olan Abdullah Bedr el-Habeşî ile burada karşılaştı. Fas'tan ayrıldıktan sonra Gırnata ve Kurtuba'ya geçti. Bu onun doğup büyüdüğü Avrupa kıtasındaki son ikameti oldu. Merakeş'te (Orta Fas'ın başkenti, Fas'ın dört kraliyet şehrinden birisidir.) iken aldığını söylediği manevi bir işaretle 596'da (1200) Doğu'ya doğru yola çıktı.

Mekke'ye kadar gidip ilk haccını yaptıktan sonra tekrar Kuzey Afrika'ya döndü. Gayesi sufi Ebû Medyen'in ikamet ettiği Bicâye (Bougie) şehrine gidip kendisiyle görüşmekti. Ancak Ebû Medyen bir süre önce (594/1198) vefat etmiş olduğundan görüşmek mümkün olmadı. Bununla beraber Ebû Medyen'in ruhaniyetinden hayatı boyunca istifade ettiğini sık sık belirtmiştir. İbnü'l-Arabî 597'de (1201) Tunus'a giderek Abdülazîz el-Mehdevî ile buluştu. Aynı yıl hacca gitmek üzere Tunus'tan ayrıldı. Önce Mısır'a, oradan Kudüs'e geçti. Kudüs'ten yaya olarak Mekke'ye doğru yola çıktı. Halîl kasabasına uğrayarak Hazreti İbrâhim'in kabrini ziyaret etti. Oradaki ikameti esnasında İbrâhim Camii'nin imamı Zâhir el-İsfahânî'den Hakîm et-Tirmizî'nin eserlerini okudu. Medine'de Peygamber'in kabrini ziyaret edip (Zilhicce 598 / Eylül 1202) Mekke'ye ulaştı.

Mekke'de ders halkalarına devam etti, Harem-i Şerif'te tavafla meşgul oldu, bunun dışındaki zamanını murakabeyle geçirdi, Hazreti Abbas soyundan Şerîf Cemâleddin Efendi'den Hâce Abdullah-ı Herevî'nin Derecâtü't-tâ'ibîn adlı kitabını okudu. Sâlih bir zat olduğunu söylediği İbn Hâlid es-Sadeffî et-Tilimsânî'ye Gazzâlî'nin İhyâ'ü 'ulûmi'd-dîn'ini okuttu (el-Fütûhât, IV, 13; el-Emrû'l-muħkem, s. 224). Bu arada Kâbe'yi muhatap alarak yazdığı mektupları Tâcû'r-resâ'il adlı kitabında topladı.

Yirmi üç yılda tamamlanan el-Fütûhâtü'l-Mekkiyye ilk defa burada kendisine ilham edilmeye başlandı. İbnü'l-Arabî, bu kitapta yazdıklarının hepsinin ya Kâbe'yi tavaf ederken veya murakabe için Harem-i Şerif'te oturduğu esnada Allah'ın kendisine açmış olduğu şeyler olduğunu (el-Fütûhât, I, 10) ve ilk önce kendisine bunların okutulduğunu (a.g.e., I, 239), ardından "rabbânî ilkâ ve ilâhî imlâ" ile satıra geçirildiğini söyler (a.g.e., II, 456; III, 504).

İbnü'l-Arabî, Mekke'de yaklaşık iki buçuk yıl kaldıktan sonra bir hac kafilesine katılarak Bağdat'a gitti (601/1204). Burada on iki gün kadar ikamet edip Musul'a geçti ve Musul'da üstadım dediği Hanefî ulemasından Ahmed el-Mevsilî el-Mukrî'nin yanı sıra Ebü'l-Hasan Ali b. Ebü'l-Feth ve Ali b. Abdullah b. Câmî gibi âlimlerle sohbetlerde bulundu. İbnü'l-Arabî Musul'un dışında, Muklâ denilen yerdeki bir bahçede yaşayan bu sonuncu zatın Hızır'dan hırka giydiğini, daha sonra aldığı bir işaret üzerine bu hırkayı aynı yerde kendisine giydirdiğini söyler (a.g.e., I, 187). Musul'da bir yıl kadar kalan İbnü'l-Arabî, ibadetlerin sırlarına dair et-Tenezzülâtü'l-Mevşiliyye adlı eserini burada kaleme aldı. Ertesi yıl (Zilkade 602 / Haziran 1206) Urfa, Diyarbakir, Sivas üzerinden Malatya'ya geldi. Bağdat'tan bu yana Sadreddin Konevî'nin babası Mecdüddin İshak ve Harranlı Ebü'l-Ganâim'in azatlı kölesi Abdullah Bedr el-Habeşî de kendisine refakat etmekteydi. Bu sırada ikinci defa Anadolu Selçuklu tahtına çıkan I. Gıyâseddin Keyhusrev eski dostu Mecdüddin İshak'ı Konya'ya çağırınca İbnü'l-Arabî de onunla beraber Konya'ya gitti. Mecdüddin, hükümdarın oğlu Keykâvus'a hoca tayin edilerek tekrar Malatya'ya gönderilirken İbnü'l-Arabî bir müddet daha Konya'da kaldı, bu arada Evhadüddîn-i Kirmânî ile görüştü. Daha sonra Halep, Kudüs, Mısır yoluyla Mekke'ye gitti. Buradan yine Bağdat'a, ardından Konya'ya döndü. İbnü'l-Arabî, Halep ve Sivas'a yaptığı seyahatlerden sonra 615'te (1218) Malatya'ya yerleşti. Dostu Mecdüddin İshak vefat edince vasiyeti üzerine dul kalan hanımıyla evlendi. Oğlu Sa'deddin Muhammed büyük ihtimalle burada dünyaya geldi.

Dımaşk'a yerleştikten sonra kendisine vâki olan mübeşşiratta, Hazreti Peygamber'in elinde bir kitapla zuhur ederek, "Bu elimdeki, hikmetlerin yuvalarını (Fusûsü'l-Hikem) gösteren bir kitaptır, bunu al ve faydalanacak kimselere açıkla." dediğini nakleden İbnü'l-Arabî, bu işaret üzerine Fuşûşü'l-Hikem'i 627 (1230) yılında burada telif etti. Daha sonra zamanının büyük bir kısmını el-Fütûhâtü'l-Mekkiyye'yi gözden geçirmeye ve yeniden yazmaya ayırdı. İlk nüsha üzerine birçok ilave ve tashih ihtiva eden bu ikinci nüshayı vefatından bir yıl kadar önce tamamladı. Ölümünden yirmi gün önce talebesi Sadreddin Konevî ve İbn Sevdekîn'in Kitâbü'l-İsfâr'ını kendisine kiraat ettikleri bilinmektedir.

22 Rebûlâhir 638 (10 Kasım 1240) tarihinde Dımaşk'ta Benî Zekî'lerin malikânesinde vefat eden İbnü'l-Arabî, Kâsiyûn dağı eteğindeki Sâlihiye semtinde bulunan Kadı Muhyiddin İbnü'z-Zekî ailesinin kabristanına defnedildi. Daha sonra iki oğlunun da gömüldüğü bu yer sonraki devirlerde Şam bölgesinde yaygınlık kazanmaya başlayan tasavvuf karşıtı akımların oluşturduğu aleyhte propagandalar neticesinde bakımsız kalarak unutulmaya yüz tuttu. Yavuz Sultan Selim, Mısır Seferi dönüşünde uğradığı Şam'da ilk iş olarak onun kabrinin yerini tespit ettirerek üzerine bir türbe, yanına da bir cami ve bir tekke yaptırmıştır. II. Abdülhamid tarafından tamir ettirilen türbe bugün de şeyhi sevenlerce ziyaret edilmektedir. Abdülvehhâb b. Ahmed eş-Şa'rânî'nin naklettiği meşhur bir rivayete göre İbnü'l-Arabî, kabrinin harap olacağını ve Yavuz Sultan Selim tarafından ihya edileceğini, "Sîn (Selim) Şîn'e (Şam) girince Muhyiddin'in kabri ortaya çıkar." şeklindeki rumuzlu ifadesiyle önceden bildirmiştir (el-Kibrîtü'l-aşmer, I, 188).

İbnü'l-Arabî, ilk evliliğini memleketinin ileri gelen şahsiyetlerinden Abdûn el-Bicâî'nin kızı ile İşbîliye'de iken yaptı. İkinci defa Mekke'de Haremeyn Emîri Yûnus b. Yûsuf'un kızı ile evlendi. Bu evliliğinden Muhammed İmâdüddin adındaki oğlu oldu. Üçüncü evliliğini Malatya'da Sadreddin Konevî'nin dul annesiyle yaptı. Dördüncü olarak Dımaşk Mâlikî Kadısı Zevâvî'nin kızıyla evlendiği kaydedilmektedir. İkinci oğlu Muhammed Sa'deddin'in Malatya'da doğduğunu bildiren kaynaklar esas alındığında onun üçüncü evlilikten olduğu kabul edilir. Bu durumda Muhammed Sa'deddin, Sadreddin Konevî'nin üvey kardeşidir.

Muhammed ibn-i Arabî Hazretleri doğduğu yer olan İber Yarımadası, zamanının ilim merkezlerinden biriydi. Arabî Hazretlerinin yaşadığı çevreden öğrendikleri kazandırdıklarından eksiktir. Kendisi kıtalar aşmış İlahi Kelimetullah'ı gerek halka gerek devlet adamlarına ve şehirlere ileri gelenlerine tebliğde bulunmuştur. Endülüs'te başlayan hikâye Fas, Tunus, Mekke, Medine, Bağdat, Musul, Diyarbakır, Malatya, Konya ve Şam'a kadar uzanan ilahi bir yolculuğa dönüşmüştür. Bu yolculukta sadece yaşadığı dönemi aydınlatmadı. Bugün bizlere onun fikirlerini, hayatını ve dinî-felsefi bakış açılarını anlamaya çalışacağımız eserler bıraktı. Allah ondan razı olsun.

AKRAN ZORBALIĞI

Günümüzde zorbalık kavramı sıkça rastladığımız problemlerden biri haline gelmiştir. Neredeyse her sosyal ortamda bununla ilgili problemler yaşanmaya başlamıştır. Zorbalık yapmak, İslam ahlakı açısından da uygun bir davranış biçimi değildir. Ayet-i kerimede şöyle geçmektedir: “Birbirinizle alay etmeyin, birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayın.” (Hucurât Suresi, 11. Ayet-i Kerime). Yine başka bir ayette şöyle geçmektedir: “Şüphesiz Allah; adaleti, iyilik yapmayı, yakınlarla yardım etmeyi emreder, hayâsızlığı, kötülük ve azgınlığı/zorbalığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız, diye size öğüt veriyor.” (Nahl Suresi 90. Ayet-i Kerime). Toplum olarak zorbalıklara karşı mücadele etmek, çocuklarımızda mağdur durumuna düşmemesi için dikkatli davranmamız gerekir.

Zorbalık bir çocuğun diğerine kışkırtma olmadan bilinçli kasıtlı tekrarlayıcı şekilde yapılan saldırgan davranışlardır. Bir diğer zorbalık belirtisi de güç dengesizliğinin olmasıdır yani zorbalılar mağdur çocukları seçerken kendilerini savunamayacak olan veya başka bir yönüyle onlardan üstünlük kurabilecekleri, sesi çok çıkmayan çocukları seçerler. Bu sebeple zorbalıktan çocuklarımızı korumanın en önemli basamaklarından biri çocuğumuzun özgüveninin, problem çözme becerilerinin yeterince gelişmesine fırsat vermektir.

Elbette çocukların gelişimleri gereği kendi aralarında tartıştıkları, kavga ettikleri anlar olacaktır. Ancak zorbalık bu akran çatışması dediğimiz kavramdan farklı bir durumdur. Çocuğumuza bu konuda destek olmadan önce yaşadığı olayın akran çatışması mı yoksa zorbalık mı olduğunu iyi ayırt etmek, meseleyi doğru adlandırmak gerekir. Akran çatışmasında çocuklar arasında arkadaşlık ilişkisi vardır ve arada sırada arkadaşlar arasında çatışma yaşanır. Yaşanan çatışmaların sonucunda ise pişmanlık yaşanır ve taraflar sorumluluk alarak birbirlerinin arasındaki ilişkiyi toparlamaya çalışırlar. Yaşanan problem planlanmış değil, genelde anlık gelişir. Akran zorbalığında ise çocuklar arasında arkadaşlık ilişkisi yoktur; sıklıkla tekrarlanan, planlanmış zorbalık içerikli davranışlar gözlemlenir. Üstelik zorbalık yapan taraf pişman olarak hatasını telafi için sorumluluk almak istemez. Yaşadığı olayın sonucunda da pişmanlık hissetmez, üstünlük kurmaya devam eder.

¹ Kur'an-ı Kerim Açıklamalı Meali, Ankara: Diyanet Vakfı Yayınları,2012

²https://burdur.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2025_09/22162706_25140325_akranzorbaligiogretmensunumu.pptx

Zorbalığın Dört Türü: Fiziksel, Sözel, İlişkisel ve Siber Zorbalık

Fiziksel zorbalık, karşı tarafa güç kullanılarak yapılan davranışlardır. Tekme atmak, eşyalarına zarar vermek, el hareketleri yapmak vb. davranışlar bunlara örnek olarak verilebilir. Sözel zorbalıkta karşı tarafa yapılan olumsuz ifadeler yer alır. Laf ile dalaşmak, alay etmek, hakaret etmek vb. örnek verilebilir.

İlişkisel zorbalıkta ise zorba kişi karşı tarafın sosyal ilişkilerine zarar vermeyi hedefler. Dedikodu yapmak, tehdit etmek, sırlarını herkese anlatmak, asılsız söylentiler yaymak bunlara örnek olarak verilebilir. Siber zorbalık ise zorbalığın bilgisayar ve telefonlar üzerinden yapılmasına denir. Sosyal medya hesabını hacklemek, bu platformlar üzerinden kötü yorumlar yapmak, izinsiz fotoğraflarını paylaşmak örnek olarak verilebilir.

Zorbalık yapan çocuklar, genellikle başkalarını kontrol etmeyi seven, sorunları saldırgan yollarla çözmeye eğilimli ve düşünmeden aceleci davranan bir yapıya sahiptir. Zorbalığa uğrayanlar ise kendine güveni düşük, diğer insanlara fazla itaatkâr ve boyun eğici, sorun çözme becerileri zayıf, zorbalık sonrası geri çekilip ağlayan hatta bazen dezavantajlı gruplarda (fiziksel, zihinsel engel gibi) olan çocuklardan oluşur.

Peki zorbalığa uğrayan çocuklar ne yapmalı?

Zorbalığa maruz kalan çocuklarda gerekli müdahale yapılmazsa kendini değersiz ve mutsuz hissetme, uyku problemleri, depresyon ve kaygı vb. birçok rahatsızlık gözlenebilmektedir. Zorbalık mağdurları genelde kendini savunmakta güçlük çeken, öz güveni düşük çocuklardan oluşur. Bu sebeple sessiz kalmaya devam etmek, vurduysa hiç ses çıkarmadan durmak bu çocuklara zorbalığın devam edilmesine sebep olur. Çünkü kendi hakkını savunamayan çocukları zorbalılar özellikle seçerler. Mağdur çocuklar eğer biri vurduysa vurarak karşılık vererek kendisini savunabilir. Eğer okulda gerçekleşiyse mutlaka durum okul idaresiyle paylaşılmalıdır. Öz güveni yüksek, kendini savunabilen çocuklar yetiştirmek zorbalılara hedef olmaktan onları kurtarır. Üstad Mustafa ÖZBAĞ bu konuda şöyle demiştir: "Aslında 'Sana vurana sen de vurma.' demek, çocuğun ezilmesine devam ettirmek, göz yummak demek. Şeriata göre vurana vurulur. Kibirlerini kibirleniniz, şeriata göre bir tokat vurdu, sen de vur bir tokat. Öbür türlü onun zalimliğini arttırıyoruz biz. Bize şimdi çok hoş geliyor. Ondan sonra vurana vurma, sövene sövme diye. İyi bu hayatını öyle oluşturdu, hakkını nasıl koruyacak bu çocuk? Bu belli bir tasavvufi erdemliliğe gelir. Karşıdaki kimse kafir değildir. Münafık değildir. Mürtet değildir, senin mümin kardeşindir. Sen mümin kardeşine şefkatli ve merhametli davran. Senin şefkatini ve merhametini anlıyorsa. O da senin şefkatini ve merhametini anlamıyorsa seni zayıf bir kimlik zayıf bir kişilik görüp sana kibirleniyorsa doğru yöntem değil. Kibirlenene kibirleniniz. Ki o kendisini terbiye etsin. E şimdi vuruyor boyna evet, biz o çocuk silik bir çocuk olacak. Önüne gelen tokatlayacak, önüne gelen dövecek onu. Yok hayır bu da doğru değil. Yok o vurana bir tane vursun. O da vurulmak nasılmış görsün o da o. Yoksa o çocuk silik olarak çıkacak."

³ Üstad Mustafa ÖZBAĞ'ın 6 Nisan 2025 tarihli cumartesi gündüz sohbeti

Hümeyra SEVİNÇ YILDIZ

Kudümzen: Sema ayini esnasında kudüm çalan kişi.

Naathan: Mutrib heyetiyle bağlantılı olarak enstrümanları çalanlarla birlikte naatı okuyan kişi.

İlahizen: Sema ayini esnasında ilahileri söyleyen kişi.

Tennure: Mevlevi dervişlerin giydikleri sema töreninin ayrılmaz bir parçası üst tarafı dar, aşağısı geniş, kolsuz bir elbisedir. Sema tennuresi ve hizmet tennuresi olarak ikiye ayrılır. Sema tennuresinin beyaz renkte olması kefeni ve ölümü simgelemektedir.

Arakiyye: Ter emen anlamlarına gelen bu kelime, beyaz ve dövme yünden yapılmış, sikke kadar uzun olmayan bir serpuştur. Semâ' çıkarmamış matbah canları, arakiyye giydikleri gibi isteyenlere ve bilhassa çocuklarla, kadınlara şeyh tarafından arakiyye tekbir edilirdi.

Sikke: Derviş tacı, başlarına taktıkları uzun bal rengi keçe. Nefsin mezar taşını ve tevhidi simgeler. Sikke ile kulaklar kapanır, bu dünyayı duymayıp yalnız Allah'a doğru yolculuğun başladığını simgeler.

Betül YÜCETAŞ

Post: Şeyhlik makamını ifade eden terim.

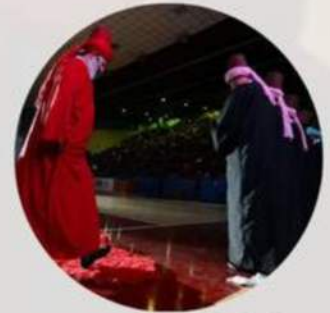
Postnişin: Dergâhta posta oturan, yani o dergâhın başında bulunan kişi.

Semazen: Sema yapmakta olan Mevlevi anlamına gelmektedir.

Semazenbaşı: Semazenlerin en kıdemlisidir. Sema töreni sırasında semazenlerin arasında dolaşarak onların rahat sema yapmalarını sağlar. Yorulan veya rahatsızlanan semazeni meydandan çeker. Bütün bunları baş,göz, kaş ve ayak hareketleri ile yapar.

Mutrib heyeti: Sema ayini sırasında müzik yapan topluluk, mutrib heyetidir. Neyzenler, kudümzenler, rebabzenler, naathan ve ayin okuyanlardan oluşur.

Neyzen: Ney enstrümanını icra eden yani neyi üfleyen kişiye verilen isimdir.

SEMAZEN KİTAP AYRACI

MALZEMELER

- Beyaz, kahverengi, siyah, yeşil renk keçeler
- Makas
- Yapıştırıcı

YAPILIŞI

Beyaz renkli keçeden semazen kalıbı çıkartılır. Kahverengi keçeden sikke, siyah renkli keçeden kemer (Elifi nemed) kalıpları çıkartılıp uygun yerlere yapıştırılır. Yeşil renkli keçeden dikdörtgen şeklinde kesilir, semazen uygun yere yapıştırılarak kitap ayracı oluşturulur.

AYŞEGÜL SÜKÜT

